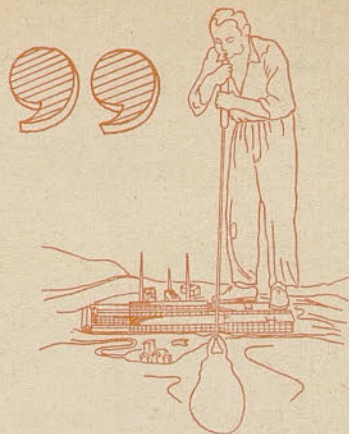

Steklar

GLASILO KOLEKTIVA STEKLARNE HRASTNIK

HRASTNIK, 12. septembra 1959

2. STEVILKA — I. LETNIK

Uspehi v prvem polletju

DELAJSKI SVET JE POTRDL POLLETNI ZAKLJUČNI OBRAČUN

Pretekli mesec je delavski svet naše tovarne obravnaval polletni obračun o izpolnjevanju planskih nalog našega podjetja v letošnjem letu.

Vse člane kolektiva bo zanimalo, kako je kolektiv izvrševal svoje obveznosti do skupnosti. Iz problemov, ki jih bomo navedli, je razvidno, da je imel kolektiv v letošnjem prvem polletju zelo težavno nalogo in da bo potrebno, da se vsi še bolj zavzamejo za delo, za varčevanje z materialom, izboljšati pa je treba v kolektivu tudi medsebojne odnose.

VSEM BRALCEM GLASILO »STEKLAR«

Glasiilo našega delovnega kolektiva je s pričujočo številko izšlo drugič. Vsi člani so bili lista vsekakor zelo veseli, kajti že davna želja nas vseh je bila, da kolektiv dobi svoj lasten časopis.

Naš list je bil po sklepu delavskega sveta in upravnega odbora Steklarne Hrastnik osnovan, da predvsem obravnava vso problematiko proizvodnje in piše tudi o delu članov, se nadalje zanimala za delo kolektiva izven podjetja, namreč predvsem na kulturnem in fizikalnem področju. Glasiilo pa naj bi zlasti služilo obveščanju celotnega kolektiva o vsej problematiki dela v podjetju.

Da pa bi časopis »Steklar« dosegel raven, ki mu jo žele njegovi osnovatelji, je vsekakor nujno potrebno širše sodelovanje vseh članov kolektiva s konstruktivnimi ter umestnimi predlogi in prispevki. Le tedaj bo namreč list res lahko uspeval in bo tudi njegova kvaliteta zagotovljena.

Predvsem bi želeli, da člani kolektiva prispevajo članke v zvezi s problemi proizvodnje, o tarifni politiki, o delu DS in UO ter o delu sindikalne podružnice, društev in organizacij na terenu. Posebno bi bilo želeli, da člani kolektiva prinašajo kritične pripombe o dosednji vsebini lista ter o čem bi po mnenju članov kolektiva bilo treba še pisati in naše glasiilo izpopolniti.

Vsekakor je naš interes, da bi bil časopis informator o vseh važnih dogajanjih v kolektivu in v tovarni, prav posebno pa naj bi bil šola za posamezne člane, zlasti za vse mlade. Naša dolžnost pa je, da vsi sodelujemo in pomagamo, da se bo časopis kvalitetno izpopolnjeval ter dosegel tisto raven, ki mu jo žele organi delavskega samoupravljanja v kolektivu.

UREDNIŠTVO

Iz tabel in problematike sledi, da je imel kolektiv v obdobju prvih 6 mesecev letošnjega leta največ težav zaradi preusmeritve proizvodnje iz starega obrata na novega. Zaradi doslužene peči je odpadke prav posebno naraščal pri I. a banji (rjavi), ki je po remontu sedaj spet v pogonu, ter I. in III. banji, ki so že popolnoma porušene.

V zvezi s problemi tovarne je delavski svet sprejel nekaj važnih sklepov in priporočil za kolektiv, ki jih bo treba izpolnjevati, kajti v interesu vsakega člana je, da naše podjetje uspeva, da bodo naše plače zagotovljene in da tovarna obdrži v svetu ugled tudi v prihodnje, ki ga je uživala doslej.

Glede najbolj perečih problemov v naši tovarni so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. zaradi velikih odpadkov pri transportu in prelaganju kozarcev z nogo je treba rezanje teh opraviti takoj drugi dan po njihovi izdelavi. Na splošno je treba težiti za zmanjšanjem odpadkov pri kozarcih, predvsem zaradi loma in napak v delu. Odnos do izdelkov se mora popraviti, kajti pri nekaterih članih je opaziti, da je njihov odnos do dela zelo malomaren;

2. za opalno steklo je treba napraviti posebne vozičke, ki pa naj se za druge izdelke ne uporabljajo. Če se opazi, da se opalno steklo trga, da sestavne drže, mora odgovorni činitelj takoj menjati artikel izdelave;

3. izdelkom, ki jih izvažamo, je treba nujno posvetiti več

pozornosti, ne samo pri izdelavi, temveč tudi pri dodelavi, v brusilnici. Zgodi se lahko, da bomo, če ne bomo sedanjega stanja izboljšali, tržišče izgubili, kar pomeni za naše podjetje zelo veliko škodo. — Za izvoz je sedaj dosti naročil.

4. pri materialnih stroških je treba posvetiti večjo skrb porabi papirja. Tu je treba uvesti večjo kontrolo in varčevanje. »Odpadu« prodamo letno okrog 30 ton odpadnega papirja. Odpadek znaša v primeri z nakupljeno množino okrog 15%. — S tem v zvezi so bili skupinovodje v vezalnici zadolženi, da v bodoče posvetijo večjo pozornost varčevanju s papirjem. Vsak član kolektiva je dolžan, da varčuje;

5. upoštevati in ravnati se je treba po določbah Zakona o delovnih razmerjih, predvsem glede delovne discipline. Zaostriti je treba izpolnjevanje posameznih dolžnosti, zlasti da nihče ne zapušča delovnega mesta predčasno. Kršilce te določbe je treba takoj klicati na odgovor, jih opozoriti in če treba, disciplinsko kaznovati;

6. v tovarni naj bo vedno red in čistoča. Za to so odgovorni oddelkovodje, ki morajo zahtevati od odgovornih brigadirjev, da red in čistočo vzdržujejo. Nered je največkrat vzrok za številne nezgode med člani kolektiva, ki potem povzročajo škodo v proizvodnji.

Ti sklepi so napotilo in obveza za vse člane kolektiva, kajti le tedaj, če bo vsak član kolektiva izpolnjeval svoje

dolžnosti, bo zagotovljen tudi gospodarski uspeh kolektiva, kar mora biti smoter vsakega delavca in uslužbenca podjetja. Tiste, ki si ne bodo prizadevali za razvoj in napredek podjetja, ki ne bodo držali v tovarni reda in discipline, bo

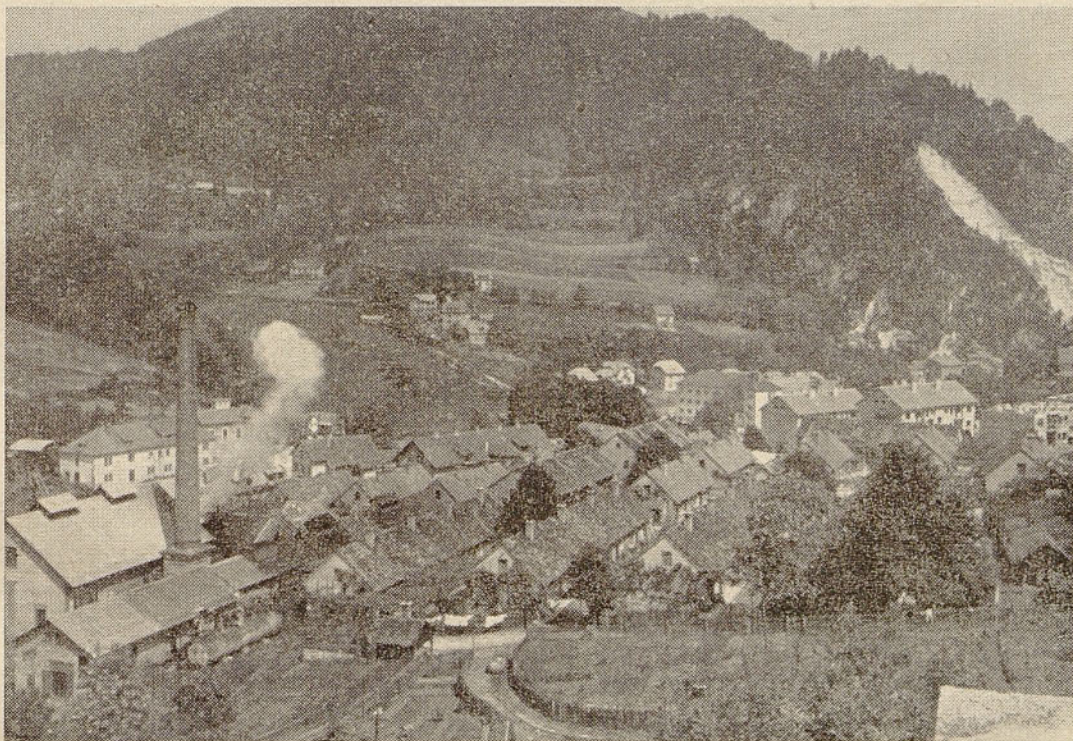
moral kolektiv iz svoje srede prej ko slej izločiti.

DELOVNA SILA

Z investicijskim programom in perspektivnim planom podjetja je predvideno, da bomo imeli v letu 1958 zaposlenih skupaj 1235 delavcev in uslužbencev, a v letu 1959 1210 oseb in da se bo v prihodnjih letih število še znižalo. Dejansko stanje pa je ravno nasprotno, in sicer smo imeli lani 1246 zaposlenih, letos pa 1270. To povečanje je bilo delno potrebno zaradi daljših transportov zgotovljenih izdelkov v skladišče. Poseben problem pa je fluktuacija delovne sile, saj se je v tem polletju menjalo v podjetju skoraj 10% zaposlenih. Glavni vzroki zapuščanja kolektiva so: ženske, ki zapuščajo delo zaradi družine, nizke tarifne postavke in pomanjkanje stanovanj.

PROIZVODNJA

V proizvodnji sta bila maj in junij najslabša, saj smo dosegli takrat le 71 % oziroma 95.5 % planirane proizvodnje, lom po kosih pa je znašal 19.23 % oziroma 17.83 % in po kilogramih 34.46 % oziroma 29.56 %, kar je tudi vplivalo, da je povprečje poraslo od lanskega leta za 1.23 % po kosih in 2.11 % po kilogramih. Vzrok izpada proizvodnje je v tem, ker se je v maju rušila I. banja, v novem obratu pa je (Nadaljevanje na 2. strani)

Pogled na Hrastnik

(Nadaljevanje s 1. strani.)

stekla proizvodnja šele v juniju. V juliju se je sicer proizvodnja dokaj normalizirala, a v tem času smo tako znižali zaloge, da sedaj nismo v stanju izvrševati naročil. Iz priloženih podatkov je razvidno, da se v preteklem obdobju dvignila proizvodnja stiskanih (MP) in pihanih (RDBO) izdelkov nad planirano količino, kar je v pogledu vrednosti situacijo nekoliko izboljšalo. Vsekakor se bomo morali potruditi, da v prihodnjih mesecih nadoknadimo izpad proizvodnje v I. polletju (bila je dosežena samo s 48.02 % planiranih količin) in, da v celoti izdelamo količine in vrednosti, predvidene za II. polletje 1959. V normirano delo vključeno število oseb se ni bistveno spremenilo, le-te pa so povprečno za 4 % več presegale norme kot v celem preteklem letu.

PRODAJA

Še vedno nismo mogli s proizvodnjo pokriti vseh naročil. Posebno povpraševanje je bilo po embalažnem steklu za medicino in gospodinjstva. Sedaj v juliju je bil montiran avtomat za proizvodnjo drobne steklene embalaže in z njegovim normalnim obratovanjem bomo lahko pokrili tudi te potrebe. Kljub izpadu proizvodnje je dejanska proizvodnja presegla planirane količine, ker smo zalogo znižali od 492 v začetku leta na 338 ton 30. 6. 1959, torej za 154 ton. Polletni plan prodaje je bil dosežen s 103.38 %, letni pa s 50.35 %.

V pogledu količinskega preseganja plana sta bili tudi pri prodaji najboljši skupini MP in RDBO. Zaradi splošne težke finančne situacije industrije in trgovine ugotavljamo, da tudi naši odjemalci vedno poravnajo svoje obveznosti.

IZVOZ

Združenje industrije stekla in keramike v Beogradu nam je predpisalo za leto 1959 izvoz v višini 400 ton v vrednosti 36 milij. deviznih dinarjev. Naše podjetje pa je najelo pri Jugobanki uvozni kredit v višini 133.928 DM za uvoz avtomata SCHWARTZ-KOPFF, katerega mora vrniti do 1. 10. 1960 s 6 % obrestmi in DM ali USA dolarjih, in to iz viška izvoza, ki bo presegal izvoz v razdobju junij 1957 do maja 1958. Iz tega razloga si je podjetje postavilo svoj plan, po katerem bo izvoženo 740 ton v vrednosti 65 milijonov deviznih dinarjev ali

217.000 USA dolarjev. Polletnega plana izvoza nismo dosegli, ker je bila zaradi rekonstrukcije manjša proizvodnja in zaradi tega nismo mogli izdostaviti blaga po vseh naročilih. Za to obdobje je bil predviden izvoz v višini 385 ton, dejansko smo izvozili 313.853 kg torej le 81.52 % in 121.880 din po prodajnih cenah, dejansko izvoženo pa za 108.114.383 din ali 88.71 %. Pri izvozu je bila najmočnejša Zahodna Nemčija, saj je bilo tja izvoženo 127.448 kg ali za 43.310.772 din, torej več kot tretjina celotnega izvoza. V prihodnjih mesecih bomo morali nadoknaditi razliko iz polletja, če bomo hoteli čimprej poravnati dolg za avtomat ali po potrebi najeti še kakšno kratkoročno posojilo za uvoz reprodukcijskega materiala.

STROŠKI

Celokupni poslovni stroški, kakor tudi stroški proizvodnje na 1 tono izdelkov rastejo. Ugotavljamo, da so najbolj porastli stroški zavijanja, podrobneje pa je razvidno iz spodnjega pregleda:

Na 1 t zgotovljenih izdelkov:	30. 6. 1958	leto 1958	30. 6. 1959	1959
Surovine in pomožni material	28.101	27.558	27.554	99.99
Material za zavijanje	6.981	7.412	8.754	118.11
Material za dodelavo	1.974	1.948	1.967	100.98
Tehnološko gorivo	19.961	20.047	23.225	115.85
Električna energija	3.838	3.681	4.230	114.91
Voda	467	425	268	63.06
Skupaj izdelavni material	61.322	61.071	65.998	108.07

Nadalje so stroški porastli zaradi močnejše investicijske dejavnosti (tudi za 32 milij. več realizacije), članarino vodni skupnosti smo lansko leto smatrali kot izreden izdatek ter zaradi zvišanja postavk po novem tarifnem pravilniku.

Kot reprezentančni stroški je bil v preteklem polletju porabljen znesek 230.991 din, a za reklamo in propagando 352.907 din, pri čemer niso upoštevani stroški velesejma in kataloga.

CELOTEN DOHODEK IN RAZDELITEV

Iz priložene tabele je podrobno razviden sestav celotnega dohodka, kakor tudi dejstvo, da smo prodajali boljše artikole, saj je bil plan po vrednosti kar za 3 % močnejše presežen kot po količini. Lani smo dosegli v tem obdobju povprečno bruto prodajno ceno 218.77 din, v celem letu 1958 222.40 din, a v letošnjem I. polletju pa 224.88 din po toni. Sprejemna lestvica prispevka iz dohodka je pripomogla, da smo kljub dosti viš-

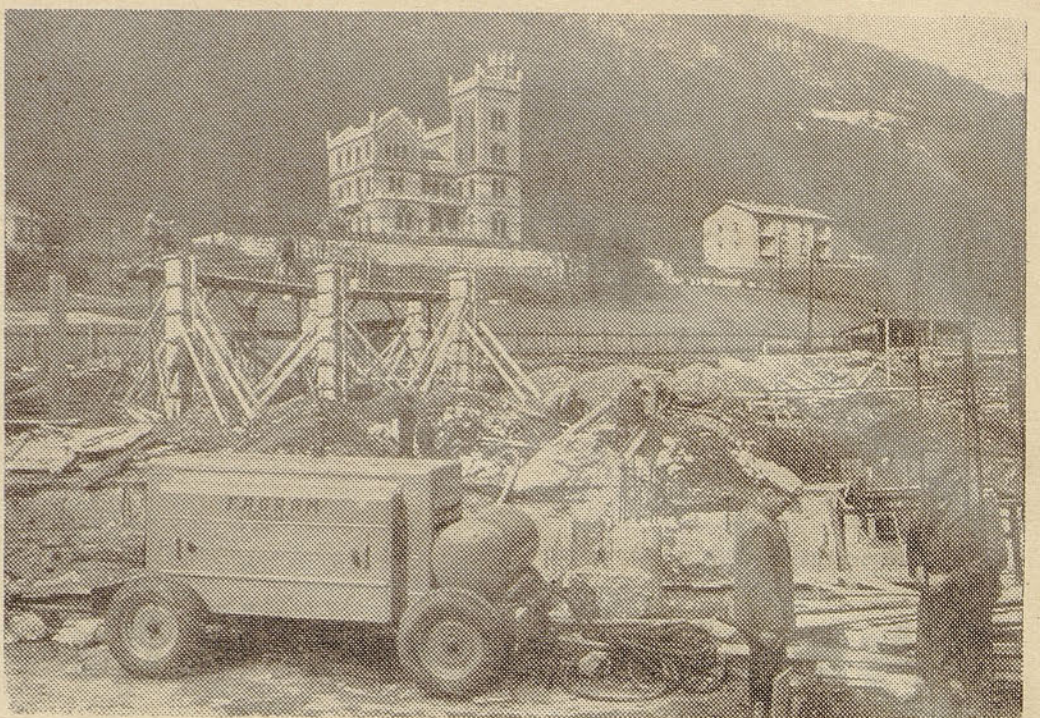
jem celotnem doh. plačali samo 14 milij. več prispevka iz dohodka, da smo lahko pokrili povečan osebni dohodek in da nam je še ostalo 14 milij. nerazporejenih sredstev. Po sklepu delavskega sveta v maju 1959 bomo ta sredstva med letom uporabljali kot obratna sredstva in definitivna razdelili pri zaključnem računu.

Doseženi dohodek na 1 zaposlenega je znašal:

v I. polletju 1958 550.133 din,
v I. polletju 1959 593.103 din
ali 107.81 %.

OBRATNA SREDSTVA

Vprašanje obratnih sredstev postaja vsak dan bolj pereče. Sklad obratnih sredstev nam je bil dodeljen na podlagi odobrenih kreditov 30. 6. 1958. Sedaj, po končanju I. etape rekonstrukcije, ne bomo prejeli nikakšnega kredita za obratna sredstva, tovrsten kredit bo odobren šele po II. etapi. Na splošno se teži za tem, da bi podjetje ustvarjalo na sklad obratnih sredstev iz doseže-

Tako se je začelo ...

nih skladov, a dokler ne bomo omilili stanovanjske stiske, to pri nas ne bo mogoče. Uprava si nenehno prizadeva zmanjšati terjatve kupcev in znižati zaloge materiala, a zaradi izvajanja investicij v lastni režiji to ni mogoče.

REKONSTRUKCIJA

Izvajanje I. etape rekonstrukcije je pravzaprav končano. V novozgrajeni 12- in 15-tonski banji se razvija normalna proizvodnja. Prav tako obratuje tudi iz starega obrata prestavljena 7-tonska banja, na katero je priključen avtomat.

Načeloma je odobrena tudi II. etapa rekonstrukcije s pridržkom, da bo Upravni odbor Jugoslovanske investicijske banke dokončno določil višino posojila v poletnih počitnicah, a mi smemo v tem času začeti s pripravljalnimi deli in sklepati pogodbe z proizvajalci del in dobavitelji, in za ta dela koristiti blokirani del amortizacije iz prejšnjih let.

ENA S FLUOROGRAFIRANJA

Kot vsi ostali državljanji je moral tudi tovariš N. iz steklarskega kolektiva iti na fluorografski pregled, ki je bil pred nedavnim v naši obratni ambulanti. Po fluorografiranju jo je direktno mahnil domov, kar sicer ni storil, če je le imel kaj cvenka v žepu.

Pa ga pri prvem zavoju na

VISOKI GOSTJE V HRASTNIKU

Pred nedavnim so obiskali Hrastnik visoki gostje, med njimi član Zveznega izvršnega sveta tov. Hasan Brkič, generalni direktor Investicijske banke tov. Zagar, član Izvršnega sveta LRS tov. inž. Kotnik ter član Izvršnega sveta LRS tov. Bole.

Gostje so si v Hrastniku ogledali Tovarno kemičnih izdelkov ter Steklarno in to v glavnem, da se seznanijo s problematiko v zvezi z rekonstrukcijo obeh tovarn. Najprej so si ogledali Tovarno kemičnih izdelkov ter uvideli nujnost rekonstrukcije tovarne v zvezi z nameravano razširitvijo bazične kemične industrije. Nato so obiskali še našo tovarno ter si ogledali novi del rekonstruirane steklarne. Gostje so se pohvalno izrazili o proizvodnji in prostorih v novem delu naše tovarne.

Za dohodke hrastniške komunice in za sam kraj bo velikega pomena, če bo Tovarna kemičnih izdelkov dobila zaprosena investicijska sredstva. Perspektive so vsekakor ugodne. R. V.

Steklarska mladina v borbi proti fašizmu

Prva konferenca vse protifašistične mladine Slovenije je bila v poletju 1937. leta na Dobovcu pod Kumom ter je bila prvi prikaz splošne mobilizacije svobodoljubnih in demokratičnih sil proti rastoči nevarnosti jugofašizma.

Tistega leta je poskušala kumpirana klika generalov in politikov, skrajno reakcionarnih predstavnikov buržoazije, da se spet postavijo na oblast, da tako popravi že pojenjajoče ventile januarske diktature in po vzorcih Hitlerja in Mussolinija pritisne narode Jugoslavije k tlom. V ta namen so jugofašisti organizirali v deželah Jugoslavije turnee, da z njimi nekako pridobije simpatije ljudstva na način, kot je to na primer uspelo Hitlerju v Nemčiji.

Ko je Hitler leta 1933 prišel v Nemčijo na oblast in tamkaj razglasil rojstvo Tretjega rajha, je delavstvo vsega in z njim vsi miroljubni narodi, predvsem pa narodi odvisnih držav začutili tlačečo moro, ki se je kot neka pramegla plazila po ozračju

vseh kontinetov in grozila, da bo slej ko prej zadušila vse človeštvo pod seboj.

A zgodilo se je nekaj. Na vzhodu je v veliki Oktobrski revoluciji leta 1917, ko je šla prva svetovna vojna proti koncu, iz ruskega naroda zrasel mož, čigar ime ne bo šlo med delovni ljudmi nikdar v pozabo. Kaj pomeni ta mož za svetovni proletariat, vem vsi. Velika zapuščina nesmrtnega Lenina pa se je posebno odrazila v osebi tovariša Georgija Dimitrova. Tu di ta mož je užel na vzhodnem nebu kot ogromno razžarela zvezda, ki je posvetila svetovnemu proletariatu ter mu v najtemnejših dneh pokazala pot in z njim vsemu ogroženemu svetu.

Na kongresu Kominterne leta 1935 je stopil ta mož, Georgij Dimitrov, na plan in oblikoval svoje znane teze o protifašistični Ljudski fronti in enotni fronti delavskega razreda ter položil v roke proletariatu in vsemu zatiranemu svetu edino in zanesljivo orožje v borbi proti fašistični invaziji in v borbi proti izkori-

ščenju delovnega človeka po kapitalizmu.

Referat Georgija Dimitrova na VII. kongresu Kominterne v Moskvi je odjeknil po vsem svetu kot svarilen signal pred rastočo fašistično nevarnostjo. Vsi delovni ljudje po svetu, delavci, kmetje in inteligenca so na mah začutili potrebo po zblizanju.

Naša Partija in SKOJ sta tedaj kaj hitro prelomila s starim podtalnim borbenim delom in začela iskati stike s širokimi ljudskimi množicami.

Po vseh naših severa od vzhoda do zahoda, od severa in juga, so se začeli ustanovljati odbori ljudske in protifašistične fronte, v centrih delavstva pa so kovali enotnost med naprednimi delavci — komunisti in socialisti — in delavci z verskimi predsodki.

Čez noč smo postali drug drugemu bližji in bolj potrebni. Stari verski predsodki, politični razcepljenost, nenehni medsebojni spori in očitki so le še spadali v arhiv za zgodovinsko razmišljanje.

Duh enotnosti, ki je začel prevajati široke kroge ljudskih množic, je začel vse bolj odločneje pretresati neljudske vlade v

njih temeljih. Fašizem sam, ki je že ogrožal svet, se je na mah počutil ogroženega. Široke ljudske množice so vedno glasneje zahtevale uvedbo demokracije in ni bilo naključje, da so se roke množic spoprijele na odprtem polju z reakcijo in njeno krvavo policijo.

Val protestov, stavk in demonstracij proti fašizmu in protiljudskim režimom je šel preko vseh držav Evrope. Predvsem zelo močan odjek tega gibanja se je opazil v Jugoslaviji, kjer sta se Partija SKOJ pod vodstvom tovariša Josipa Broz-Tita najprej otresla sektaškega frakcionastva in okrepljena z zaviranimi rokavi stopila na čelo borbe široke ljudske množice.

Veliki celjski zlet »Svoboda leta 1935 je bil le nekaj uvod v še širše in drznejše akcije. Sledile so mu demonstracije stotisočev Beograđanov, protestna demonstracija proti poskusom restavracije diktature Petra Živkovića, zloglasnega kronika delavskega razreda Jugoslavije ter predstavnik velikosrbske čaršije — na ljubljanskem kolidvoru, velik val štrajkov, predvsem štrajk tekstilnih in stavbenih delavcev Slovenije in tudi

uspešno izvojevan štrajk mladih hrastniških steklarjev je odjeknil v znamenju naše solidarnosti z borečim se ljudstvom v Spaniji.

Cedalje bolj oživljene ulice in ceste po mestih Jugoslavije so iz dneva v dan bolj glasno zahtevale razpust političnih kaznilnic in uvedbo demokracije. Mladi skojevci in člani kolportajskih odborov naprednih mladinskih glasil so hodili po ulicah ter pobirali podpise za izpust oseh političnih jetnikov.

Tudi mladina revirjev ni zao-stajala, predvsem je bila v osprednih vrstah mladina Hrastnika.

Vloga, ki jo je v tem času igral SKOJ, ki je bil po svojem sestavu še vedno strogo ilegalen in ki si je znal kljub strogi anonimnosti najti tovariše za široko množično delovanje, je bila tolikšna, da zbledijo neštete pozitivno opravljene akcije današnje mladine v primerjavi s tedanjimi časi. Če primerjamo, kakšno važnost je polagala mladina takrat na svoj tisk, in če vemo, s kakšnimi težavami se je morala boriti, da je omogočila izdajanje svojega tiska, potem bomo razumeli, da je takratna mladi-

NAŠE GOSPODARSKO STANJE

Vsem nam je znano, da je bila naša država pred vojno zaoznanostna agrarna država z neznatno industrijo, in še ta je bila v rokah tujih kapitalistov, zato je bilo nujno, da smo takoj po vojni začeli z nacionalizacijo in dvigom industrije.

Vsa sredstva, ki so bila na razpolago, smo vlagali za postavitev novih tovarn kakor tudi za povečanje in obnovo starih in izrabljenih industrijskih objektov.

Na ta način smo industrijsko proizvodnjo dvignili do take višine, da jo občudujejo tudi v svetu, in smo danes po 15 letih postali industrijsko razvita država, ki že izvaža tudi industrijske izdelke, ki po kvaliteti ne zaostajajo za tujimi.

S tem smo opravili veliko in glavno nalogo, ki je neogibno potrebna v nadaljnji izgradnji socialističnega razvoja pri nas, in kar je tudi prvi pogoj za izboljšanje življenjske ravni.

Toda hitra industrializacija

Tako je industrija sprejemala vedno nove ljudi ne glede, da nosi to s seboj tudi precejšnje težkoče. Velik porast industrijskih delavcev v mestih in industrijskih centrih je povzročil veliko povpraševanje po življenjskih potrebščinah, predvsem po hrani, obleki in stanovanjih. Kljub temu, da smo storili vse, kar je bilo v naši moči, za odpravo teh problemov, smo prišli v precejšnje težave, ki jih čutimo vsi na trgu in stanovanjski stiski.

S tem, da smo sprejemali v industrijo toliko ljudi z vasi, smo sicer napravili precejšen korak naprej, saj smo odpravili s tem revščino, ki je bila nekdaj na vasi, toda število ljudi na vasi se je znižalo in znižal se je tudi interes za prodajo kmetijskih pridelkov.

Vse to nas je privedlo do tega, da je treba napraviti v kmetijski proizvodnji preokret, in to na način, da povečamo proizvodnjo z razpoložljivo delovno

zadostajo za domače potrebe in bomo v doglednem času tudi lahko že nekatere pridelke izvažali.

Poseben problem je v zadnjem času vprašanje mesa. Stevilčno stanje živine je zadnja leta padlo iz vzrokov, ki smo jih že omenili. Ker pa je letos dobra krmska letina in ker se živina danes kupuje po kvalitetnih kategorijah, kmetje neradi prodajajo živino. Zato bo vprašanje mesa še naprej pereče in se bomo morali posluževati in zadovoljiti z drugimi živili, ki bodo nadomestile meso.

To so razne konzerve, svinjsko suho meso, ribe itd. Z umnim in smotrnim gospodarstvom ter z raznimi administrativnimi ukrepi bomo počasi dvignili tudi rejo živine. Kmetijske zadruge pa naj bi se začele ukvarjati tudi z vzrejo piščancev, ki bi lahko tudi krili del potreb po mesu, s čemer že ponekod dosegajo lepe uspehe.

Ker se stanovanjska naselja vedno bolj širijo in s tem izginjajo zelenjadni vrtički, silijo vedno bolj v ospredje vprašanje zelenjave in sadja. Po večjih mestih je vprašanje preskrbe zelenjave in sadja bolj urejeno kot v naših krajih. Povpraševanje po teh artiklih se iz leta v leto veča, in bo treba misliti na to, da si uredimo primerne hladilne naprave za vskladiščenje teh artiklov, da ne bo prevelikih odpadov in s tem tudi ne takšnega odpora za prodajo sadja in zelenjave od trgovskih podjetij.

Začetek je sicer vedno težak, vendar pa sama praksa pokaže, kaj je treba odpraviti in kaj izboljšati, da bo stvar stekla tako, kot je treba. S samo disciplino in razumevanjem samih potrošnikov pa tudi lahko mnogo pripomoremo k rešitvi teh perečih problemov, ki so le začasnega značaja.

VZGOJA KADROV

Upravni odbor Steklarne v Hrastniku je na eni izmed zadnjih sej razpravljal o kadrovskem vprašanju. Fond za kadre ima 2.700.000 din. Država je zainteresirana na vzgoji steklarskih kadrov, zato zahteva, da izdelamo načrt, kolikšen in kakšen kader pri nas predvidevamo. Zadevni program je treba napraviti za bodoča 3 leta.

Določena je komisija, ki bo izdelala ta načrt. V njej so naslednji tovariši: predsednik Tone Sihur, člani pa: Jože Klanjšek, inž. Edo Birs, Franc Zibret, Viljem Vračun in Alojz Santej.

KAR DOBRO GRE IZPOD ROK HRASTNISKIM DEKLETOM PRI DELU

Poljski gostje v našem kolektivu

Meseca avgusta so bili v našem podjetju na obisku inženirji iz Poljske, med njimi inž. Jan Seibiovek iz Piotrkona, Tybunalski ter Stanislaw Szall iz Poznania.

Ti gostje so se v naši državi mudili po posredovanju Mednarodne pomoči, ki nudi izmenjavo strokovnjakov in obiske po posameznih državah. Predvsem so bili le-ti v Steklarni Paračin v Srbiji, dva dni pa so bili v gosteh tudi v naši tovarni.

Na sprejemu, ki ga je pripravil poljskim gostom UO naše tovarne, so bili navzoči: predsednik UO Alojz Santej, Rihard. Pajtel, vodja laboratorija, obratovodja Ludovik Rancinger, direktor Jože Klanjšek ter inžiner Maks Mrcina. V prijetnem razgovoru (največ v ruščini in tudi slovenščini) so gostje seznanili naše tovarne o delu steklarske industrije na Poljskem. Poljska steklarska industrija je že precej stara in je dokaj razširjena. V industriji je tamkaj še vedno centralistično vodstvo, po tovarnah je točno določen načrt in program dela, in to za vsako tovarno posebej. Proizvodnja v posameznih tovarnah je precej enotna (vsaka tovarna dela na enem principu, ali polavtomatsko ali samo avtomatsko, kristal itd.)

V našem obratu so se v glavnem zanimali in ogledali zmesarne ter generatorje. Zlasti so kazali veliko zanimanje za vse vrste strojev za izdelavo steklenine, še posebno za DANIA

stroj za vroče rezanje krogel in drugih pihanih izdelkov. Aparat smo za naše potrebe uvozili iz Danske. Takoj ko so gostje zagledali avtomat za izdelavo drobne embalaže, so se pohvalno izrazili o njem. Od nemškega strokovnjaka, ki se mudi še pri nas, so takoj zahtevali vse tehnične podatke. Vse zanimivosti so si gostje zapisali in tudi skicirali.

Po temeljitom ogledu naše tovarne jih je tehniški vodja Steklarne v Rogaški Slatini povabil na ogled tamkajšnje tovarne. Razen nje so si gostje ogledali še Steklarno v Straži.

Naš upravni odbor je gostom nudil priliko, da so si ogledali lepote naše domovine. Bili so v Ljubljani, Postojni in Opatiji, ogledali pa so si tudi naš Počitniški dom v Crikvenici.

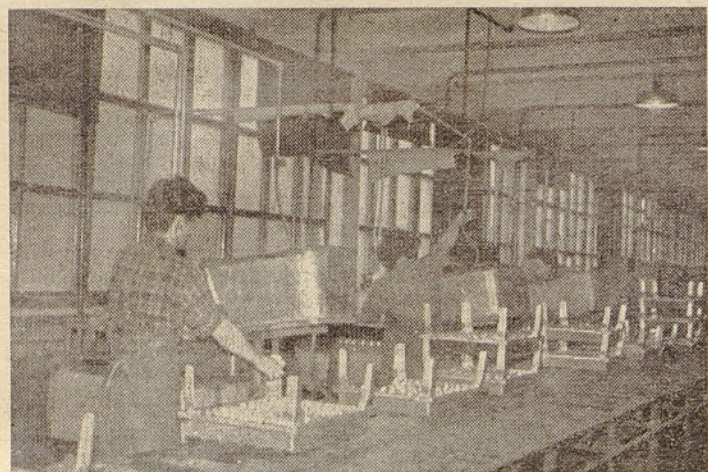
Poljski gostje so bili v družbi predstavnikov naše tovarne prav zadovoljni. Izrekli so željo, da bi odnosi med Poljsko in Jugoslavijo ostali še v nadalje tako prijateljski kot doslej.

R. V.

Nekaj zanimivosti

MEDNARODNI KONGRES STEKLARJEV

V Münchenu na Bavarskem je bil letos V. mednarodni kongres steklarjev. Na njem so razpravljali o steklenih izdelkih s tehnične, znanstvene in umetnostno-zgodovinske strani.

BRUSENJE KOZARCEV

naše dežele je imela tudi negativne posledice v našem življenju. S tem, ko smo s takim hitrim tempom gradili industrijo, smo tudi v strukturi prebivalstva napravili pravo revolucijo. Iz dneva v dan so se pojavljali novi delavci v industriji, ki so prihajali od kmetov, kajti od drugod ljudi nismo mogli dobiti. Nekateri so prišli v industrijo zato, ker doma na malem posestvu niso mogli dostojno živeti, drugi sploh niso imeli zemlje in so nekaj delali pri velikih posestnikih za skromno plačo. Sedaj so se odločili za industrijo, kjer traja delo samo 8 ur, in je še socialno zavarovanje, ki daje človeku večjo sigurnost v življenju.

silo, s povečanjem mehanizacije, uporabo umetnih gnojil in uporabo vseh sodobnih agrotehničnih sredstev.

Posebne težave so pri nas zaradi razdrobljenosti zemeljskih površin, ki otežujejo sodobno strojno obdelavo. Kmetijske zadruge imajo nalogo, da izvedejo vse, kar se da, da dosežemo napredek v kmetijski proizvodnji, da bo zadoščala za vse potrebe prebivalstva.

V zadnjih letih, ko že razpolagamo s precejšnjimi tehničnimi pripomočki in z večjimi količinami umetnih gnojil, smo posebno s kooperacijo in s setvijo donosnejših sort pšenice, koruze in drugih pridelkov dosegli take uspehe, da pridelki že skoro

na doprinesla velikanske žitve za sedanji napredek.

Ker je bil tisk tiste čase glavno orožje, nismo smeli prezreti njegove velike važnosti. Tega se je Partija zavedala in v boju proti najbolj reakcionarni klikli fašistov Loficevega in Živkovičevega kova, ki je delala v Jugoslaviji po navodilih Hitlerja in Musolinija, smo se čisto posluževali razen ilegalnih brošur in letakov tudi legalne poti z izdajanjem časopisov. V ta namen so bili ustanovljeni razni časniki, kot na primer: »Slovenska zemlja«, »Mlada pota«, »Mladina«, »Ljudska pravica« in drugi. Vsi ti listi so služili za razkrinkavanje protiljudskih in protidemokratskih elementov tako doma kot v svetu. Najvažnejše je bilo, da so se ti časniki ukvarjali s tematiko specifičnih zahtev ljudstva, predvsem s problemi dela, kmetov in inteligence. Mladinski listi so osredotočili vso pažnjo na vaje po obratih, delavsko mladino in študirajočo mladino nasploh.

Prvi tak mladinski časopis je zagledal luč sveta že poleti leta 1935. List je hotela prvotno izdajati študentska mladina v Ljubljani, ker pa ni imela ni-

kakšnih sredstev, je član pokrajinskega komiteja tov. Tonči Rancinger, ki je deloval po nalogah na slovenskem ozemlju kot inštruktor, posredoval to zamisel ljubljanskim študentom mladim delavcem širom po Sloveniji. V kratkem času so skojevci nabrali dovolj prostovoljnih prispevkov, tako da je bilo možno izdati prve številke lista, pozneje najbolj popularnega mladinskega lista v Jugoslaviji — pod imenom »Mlada pota«.

Ta list je odigral zelo važno in pozitivno vlogo v borbi proti kapitalističnemu izžemanju in proti poskusom restravracije ozroma pofašistenja države po Hitlerjevih agentih Ljotiča, Živkoviča, Korošca, in pozneje tuda Mačka.

Ker pa se je list ukvarjal izključno z mladinskimi vprašanji, predvsem s perečimi problemi delavske in študentske mladine, si je kaj hitro utiral pot v širši krog mladine, ne glede na versko, nacionalno ali politično ozadje. List so kot svoje glasilo sprejeli vsi mladi ljudje pri vseh mladinskih organizacijah. Ker se je tisk razpečeval med mladino v kolportaži, so se v vseh krajih in v vseh organizacijah, kjer je

delovala mladina, ustanovljali kolportažni odbori.

Spričo okoliščin, da je oblast leta 1936 prepovedala izdajanje tega lista, ker je že postal zelo nevaren činitelj protiljudskim elementom, smo se zopet trudili na pripravo enakega lista, samo pod drugim imenom, to je »Mladina«. Pri tej akciji smo pa naleteli na precejšnje težave in ovire. List ni vzela v tisk nobena izmed ljubljanskih tiskarn, ker so že vse vedele, da stoji za njim »komunisti«. Velike težave smo imeli nadalje z oživitvijo kolportažnih odborov, predvsem v krajih, kjer je bila skojevska organizacija šibka. Tudi problem finansiranja se je na prvi mah pokazal kot nerešljivo vprašanje. Razburljivi dogodki tedanjega časa so nas silili v intenzivno delovanje in nenehno krepitve sil proti bližajoči se nevarnosti.

Hiteli smo sklicati veliko protifašistično konferenco vse slovenske mladine, ne glede na versko, nacionalno ali politično pričanje.

Organizacijsko nalogo za to konferenco je prevzel okrajni komitej revirjev Hrastnika, Trbovelj in Zagorja. Ker je bila ta

naloga zaupana revirjem, smo se odločili reakciji navkljub, da skličemo to konferenco v gozdovih v okolici revirjev. In tako se je neke nedelje v septembru leta 1937 zbrala gruča delegatov iz vse Slovenije na Dobovcu pod Kumom.

Preko sto delegatov, kolportažnih odborov in skojevcev med njimi precejšnje število žensk raznih poklicev, je z zanimanjem sledilo referatu tov. Sergeja Krajgherja iz Ljubljane in referenta tov. Franca Farčnika-Kristusa iz Zagorja.

Steklarska mladina iz Hrastnika je bila častno zastopana na tej konferenci z nič manj kot 20 delegati, med katerimi je bilo tudi lepo število diskutantov.

Po obširnem poročilu tov. Sergeja Krajgherja, v katerem je analiziral nastali položaj v državi, kjer je med drugim zelo drastično prikazal in razčlenil pretečo fašistično nevarnost, se je razvila zelo živahna diskusija.

Po referatu tov. Franca Farčnika, ki se je zelo izčrpno dotaknil perečih problemov delavske mladine ter mladine nasploh pa se je diskusija zavlekla čez popoldanske ure. Kot glavni di-

skutant po obeh referatih je na tej konferenci nastopil Dušan Bravničar iz Kočevja, takrat študent v Ljubljani.

Na tej konferenci so sklenili: 1. da se takoj začne z ustanavljanjem organizacije slovenske mladine po tovarnah, vaseh in šolah;

2. da se čimprej zberejo potrebna finančna sredstva za izdajanje prepotrebne mladinskega glasila »Mladina«, ki mora postati pravi zagovornik in vodilni vse slovenske mladine, ne glede na versko, nacionalno ali politično pripadnost;

3. da se prične s široko množično kampanjo proti poskusom restravracije diktature razkrajajoče se buržoazije.

Ob zaključku tega mladinskega zborovanja so si delegati vse protifašistične mladine Slovenije dali duška v znani revolucionarni pesmi »Nabrusimo kose, že klas dozoreva, že žetve bogate napočil je čas!«

Iz stotero grl mladih in predanih borcev za novo in lepše življenje je zadonelo preko dobrih ravan v črne in sajaste doline.

Viljem Maurer

PRIMERJALNI PREGLED doseženih rezultatov med I. polletjem 1958 in I. polletjem 1959

Pokazatelj	Rezultat v polnih zneskih		Indeks 1959 : 1958	
	1958	1959	Izboljšanje	Poslabšanje
DELOVNA SILA				
1. Po tarifnem pravilniku predvideno oseb	1.234	1.276		103.40
2. Dejansko stanje na dan 30. 6.	1.218	1.271		104.35
3. Napram tarifnemu pravilniku v %	98,70	99,61		100.92
4. Povprečno stanje zaposlenih	1.245	1.270		102.01
5. Na novo sprejetih delavcev	91	115		126.37
6. Zapustilo delavcev	117	109	93.16	
PROIZVODNJA				
7. Letni plan proizvodnje	6.200.000	6.570.000	105.97	
8. Doseženo do 30. 6.	3.229.010	3.154.805		97.70
9. Izvršitev v %	52,08	48,02		92.20
10. Plan proizvodnje v kgr. I. polletje	3.110.000	3.200.000	102.89	
11. Izvršitev plana proizvodnje v kgr.				
Votlo steklo: skupina MDK	1.413.937	1.293.783		91.50
MDW	361.899	349.462		96.56
MP	721.236	790.509	109.60	
RDBO	472.217	531.613	112.58	
RS	259.721	189.438		72.94
Skupaj	3.229.010	3.154.805		97.70
12. Izvršitev polletnega plana v %	103,83	98,59		94.95
13. Proizvodnja na 1 zaposlenega v kgr.	4.322,64	4.140,16		95.78
14. Število vskladiščenih komadov	17.850.782	17.299.149		96.91
15. Lom po komadih v %	15,21	16,74		110.06
16. Lom po kilogramih v %	25,88	27,99		108.15
17. Delalo po normi povprečno oseb	623	627	100.64	
18. Povprečno doseganje norm v %	130,94	134,92	103.04	
PRODAJA				
19. Letni plan prodaje	6.200.000	6.570.000	105.97	
20. Doseženo do 30. 6.	3.267.551	3.308.315	101.25	
21. Izvršitev v %	52,70	50,35		95.54
22. Plan prodaje v kgr. I. polletje	3.110.000	3.200.000	102.89	
23. Izvršitev plana prodaje v kgr.				
Votlo steklo: skupina MDK	1.407.623	1.337.596		95.03
MDW	342.798	408.056	119.04	
MP	782.060	819.092	104.74	
RDBO	487.632	545.107	111.79	
RS	247.438	198.464		80.21
Skupaj	3.267.551	3.308.315	101.25	
24. Izvršitev polletnega plana v %	105,07	103,38		98.39
IZVOZ				
25. Letni plan izvoza v kgr.	300.000	740.000	246.67	
26. Izvoženo v kgr. do 30. 6.	188.614	313.853	166.40	
27. Odstotek izvršitve	62,87	42,41		67.46
28. Letni plan izvoza v prodajnih cenah	105.000.000	242.486.000	230.94	
29. Izvoženo v prodajnih cenah do 30. 6.	62.374.723	108.114.383	173.33	
30. Odstotek izvršitve	59,40	44,59		75.07
31. Letni plan izvoza v deviznih dinarjih	32.000.000	65.000.000	203.13	
32. Izvoženo v deviznih dinarjih do 30. 6.	16.822.033	32.434.315	192.81	
33. % izvršitve	52,57	49,90		94.92
STROŠKI				
34. Celokupni kalkulirani stroški:				
35. Surovine, režijski material, usluge	315.206.271	363.537.161		115.33
36. Amortizacija	30.541.944	32.719.776		107.13
37. Obresti članarine in drugi obvezni prispevki	13.521.157	19.860.722		146.89
38. Osební dohodki	158.109.424	189.623.941		119.93
Skupaj	517.378.796	605.741.600		117.08
39. Stroški na 1 t vskladiščenih izdelkov	160.228	192.006		119.83
40. Planski stroški na 1 tono izdelkov	158.862	176.298		110.98
CELOTEN DOHODEK IN RAZDELITEV				
41. Sestav celotnega dohodka:				
Steklo bruto MDK	199.654.202	199.817.885	100.08	
MDW	44.629.339	46.314.791	103.78	
MP	190.041.462	197.810.656	104.09	
RDBO	249.740.352	273.173.012	109.38	
RS	30.790.350	26.862.858		87.24
Skupaj	714.855.705	743.979.202	104.07	
Odbitki: lom, skonto, popust, rabat	60.902.943	60.549.396	99.42	
Steklo neto	653.952.762	683.429.806	104.51	
Usluge	7.127.746	12.930.585	181.41	
Investicije v lastni režiji	10.996.573	42.966.763	390.73	
Trgovsko blago	3.704.848	8.204.342	221.45	
Material	8.957.154	6.130.904	68.45	
Realizacija skupaj	684.739.083	753.662.400	110.07	
Izredni dohodki	+1.239.693	+748.495		60.38
Izredni izdatki	-1.063.506	-1.171.934		110.20
42. Celoten dohodek skupaj	684.915.270	753.238.961	109.98	
43. Realizirani del poslovnih stroškov	402.546.018	407.930.444	101.34	
44. Nabavna cena prodanega trgovskega blaga in materiala	11.229.333	11.719.450	104.36	
45. Doseženi dohodek	271.139.919	333.589.067	123.03	
46. Prispevek iz dohodka federaciji	96.209.483	110.441.025		114.79
47. Prispevek iz dohodka republiki	5.136.454	5.183.669		100.92
48. Čisti dohodek	169.793.982	217.964.373	128.37	
49. Razdelitev čistega dohodka:				
Realizirani del osebnih dohodkov po TP	144.775.723	185.893.046	128.40	
Osební dohodki nad tarifno postavko	17.644.366	15.402.993		87.30
Rezervni sklad podjetja	1.910.162	1.926.638	100.86	
Skupni rezervni sklad	54.637	294.834		539.62
Ostanek čistega dohodka	5.409.094	14.446.862	267.08	
OBRATNA SREDSTVA				
50. Razpoložljiva obratna sredstva	191.016.157	192.057.231	100.54	
51. Količnik obračuna napram realizaciji	7,17	7,84		
52. Povprečne terjatve do kupcev	109.552.171	127.840.371		116.69
53. Povprečne obveznosti do dobaviteljev	15.234.722	38.481.333		252.59
54. Zaloge materiala 30. 6.				
Surovine in osnovni material	13.207.318	19.045.251		144.20
Pomožni material	61.993.506	73.743.517		118.95
Goriva	559.454	993.111		177.51
Odpadki	219.749	116.548	53.04	
Material v predelavi	76.463	186.387		243.76
Drobní inventar	5.027.884	4.491.721	89.34	
Ambalaža	9.421.065	7.281.322	77.29	
Avtogume	483.860	456.132	94.27	
Skupaj	90.989.299	106.313.989		116.84
55. Zaloge gotovih izdelkov 30. 6.	70.893.460	80.233.946		113.18
56. Zaloge trgovskega blaga 30. 6.	2.092.347	4.551.355		217.52

Ali poznate avtomat KS 6!

Večkrat stoje pred avtomatom steklarji, ključavničarji in drugi delavci ter tiho opazujejo železno gmoto, imenovano avtomat. Zelel bi podati nekaj tehničnih podatkov, da bi tisti, ki si ga želi ogledati, poznal tudi osnovne principe delovanja in možnosti izdelave steklenih izdelkov.

KS 6 je predstavnik steklarskih avtomatov tipa Karussel. Opremljen je s 6 samostojnimi sekcijami, pri katerih je vsaka posamezna enota zase. Z avtomatom je mogoče izdelovati izdelke po višini in teži, meja te razlike pa je do 20%. Vsekakor je boljše, če stroj dela na vseh 6 delih enake artikle. Sestoji se iz podnožja pogonskega mehanizma tračnic, po katerih se premika, vodil, krivulj in cilindrične bobna, na katerem se regulira zrak, nadalje iz dovodnih in ostalih instalacij. Vsaka sekcija je enota zase, ki je utežno izenačena z vzmetjo, zaradi česar ni občutiti udarcev pri delovanju. Na njem se izdelujejo stekleničke na modelih z eno obliko ali dve steklenički hkrati. Odjemanje steklenic iz modela je mehanizirano, in to z mehanično roko, ki lahko odvzema le eno vrsto steklenic.

Avtomat se lahko regulira višinsko ter višina hoda sesanja, zahteva pa nego ter natančno izdelavo modelov. Na avtomatu se lahko izdelujejo steklenice do 240 g in višine 180 mm. Če navedem nekaj podatkov o produkciji po tabeli, dobimo naslednjo sliko:

240 g v 24 urah 22.000 kosov
140 g v 24 urah 38.000 kosov
80 g v 24 urah 54.000 kosov
25 g—30 g v 24 urah 65.000 kos.

Pripomniti moram, da so ti podatki povprečni. Če si ogleda-

mo velikost avtomata, vidimo, da je maksimalna višina avtomata 2,40 m, krog modelov 1900 mm, največji premer 2150 mm, razdalja osi po dolžini 1500 mm, po širini pa 1200 mm. Moč motorja je 2 KS, število obratov avtomata se da brezstopenjsko regulirati, in sicer od 2—8 obratov na minuto, medtem ko znaša njegova teža 4300 kg.

Upam, da si bo sedaj vsakdo laže in поблиže predstavljaj delovanje avtomata in njegove velikosti.

Franc Trante

LETOŠNJI ZAGREBŠKI VELESEJEM IN NAŠ KOLEKTIV

Mednarodni Zagrebški velesejem bo imel v letošnjem letu značaj vzpostavitve komercialnih zvez, za našo steklarstvo še posebej, ko je v načrtu zamisel razširitve steklenih izdelkov na osnovi moderne arhitekture, in je velesejem propagandnega značaja.

Naš kolektiv ima v glavnem vso začetno proizvodnjo razprodano ter zaradi tega ne bo prešel v toliki meri na komercialno trgovanje, temveč ima namero, da na velesejmu prikaže svoje izdelke v novih oblikah in nijansah.

Na velesejmu bodo pospešili prodajo novih tipov razsvetljavnih teles — je prav posebno poudaril tovariš direktor Klanšek ob razgovoru z njim, ter novih steklenih servisov in kristalnega stisnjene stekla.

Vsekakor bo letošnji Zagrebški velesejem zanimiv, ker bodo na njem razstavljale svoje izdelke vse steklarne naše države.

Kaj vemo o zgodovini steklenih izdelkov in modelov

Ze v starem Egiptu je bila izdelava različnih steklenih predmetov dobro znana. Ni pa še povsem dognano, ali so steklene izdelke izdelovali pred iznajdbo brona, železa in drugih kovin, ali kasneje. Pri vlivanju teh kovin so uporabljali večje temperature, zaradi česar domnevajo, da so steklo odkrili po naključju, ko so talili te kovine. Druga domneva pa je, kakor pravijo ustna izročila, da moramo iznajdbo stekla pripisovati Feničanom.

Po E. Gerlandu je najstarejši stekleni izdelek iz dobe 1830. leta pred našim štetjem, v času vladanja kralja Amenehmeda III. v Egiptu. To je v pravokotni obliki izdelana palica, ki je spletena iz steklenih vlaken ali niti različnih barv. Te so spleteno v celoto, nato pa zlite skupaj. Glavice teh niti na vrhu predstavljajo ime navedenega kralja. Tudi ostale najdbe kažejo, da je bilo steklarstvo že v rani dobi na zelo visoki ravni. Se danes najdemo izdelke, vliete v kovinsko palico, ki imajo jedro iz zemlje. V grobnici faraonov so našli steklene izdelke, na katerih so vtisnjeni razni reliefi. S pomočjo klešč so stiskali stekleno gmoto, iz česar bi sklepali, da so že stari Egipčani poznali stiskano steklo.

Kakor danes, tako so že steklarji tiste čase poznali dekorativno sposobnost stekla. Neovrgljivo je dokazano, da so že pred našim štetjem poznali steklarsko tehniko, ki pa je bila primitivna. Modeli so bili verjetno iz zemlje, saj so te še v nadaljnjih stoletjih s pridom uporabljali. Več steklarn, tako imenovane gozdne steklarne v Bavarskem gozdu in Češkoslovaškem, še dandanes uporablja kalupe iz zemlje. Sele kasneje so začeli uporabljati les. Steklarji so ugotovili, da ima te-

daj izdelek lepšo obliko in lesk. Danes uporabljamo 90 % modelov za izdelavo steklenih izdelkov iz sive litine. V ospredje pa silijo dobre litine, na primer Cr, Ni, jekla, ki znižujejo odstotek kalupov iz sive litine. Iznajdba sistema Owens, avtomatske proizvodnje, pa ne pomeni samo spremembo v izdelovanju kalupov, temveč prodira globoko v tehniko izdelave steklenih izdelkov. V zadnjih petih letih so steklarski strokovnjaki nameravali izdelati material, ki bo za kalupe najbolj ustrezen. Samo tesno sodelovanje izdelovalcev kalupov (livarn) bo privedlo do zadovoljivih rezultatov v izdelavi take litine, ki bo v produkciji steklenih izdelkov najboljša.

Franc Trante

ENA IZ NASE MENZE

- Kam pa tako hitiš, Janko?
- Grem na toplo malico.
- Res? Kaj pa imajo danes?
- Mrzel fižol...

Tudi o tem je treba spregovoriti

V ŠESTIH MESECIH 390 NEUPRAVIČENIH IZOSTANKOV

Uspehi, ki jih je naš delovni kolektiv dosegel v letošnjem prvem polletju, bi bili lahko še mnogo lepši, če bi ob vseh članih kolektiva, ki se res zavzemajo za delo in proizvodnjo, bili tudi ostali bolj disciplinirani ter imeli pravilnejši odnos do dela.

Zelo neugodno je vplival na celotni delovni proces in s tem tudi na proizvodnjo ter izvršitev prevzetih planskih nalog našega kolektiva velik odstotek neupravičenih izostankov od dela nekaterih posameznikov. V prvih 6 mesecih letošnjega leta je bilo v naši tovarni 390 neupravičenih izostankov, ali po mesecih: v januarju 62 (od tega 1 odjavljen), februarja 85 (2 odjavljena), marca 70 (1 odjavljen), aprila 58, maja 69 (1 odjavljen) ter meseca junija 46 (1 odjavljen). Te številke jasno povedo, da je treba do nediscipliniranih članov kolektiva zavzeti vsekakor ostrejši kriterij, namreč jih klicati na odgovor. Opazi se tudi, da so nedisciplinirani člani skoraj vsak mesec isti ljudje.

Kolektivu kot celoti ne more biti vseeno, kdo v podjetju red-

no prihaja na vsakodnevno delo in kdo ne, to tem manj, ker smo za izvršitev planskih nalog odgovorni prav vsi. — Razen teh prekrškov je še dosti drugih izmikanj od dela, vendar odgovorni oddelkovodje predlagajo take člane kolektiva v disciplinsko kaznovanje.

Ob takem postopanju seveda odgovorni činitelji v tovarni ne teže za tem, da bi uvajali morda v podjetju »politiko kaznovanja«, pač pa žele, da se vsak član kolektiva zaveda svojih pravic in tudi svojih dolžnosti. Svojih dolžnosti, delovne discipline, se mora zavedati vsak brigadir in tudi zadnji odnašalec stekla. Le tedaj bodo posamezni oddelki svoje naloge res lahko izpolnili.

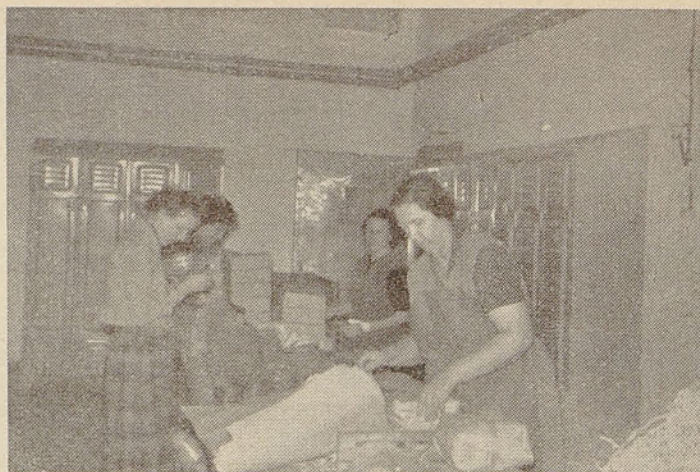
Pomisliti je treba tudi na to, da vsak negativni odnos do proizvodnje in negativni odnos do predpostavljenih povzročita slabšo izdelavo v delavnicah, večje odpadke, vsi taki in podobni pojavi pa spet vplivajo na slabšo produkcijo, na slabše dohodke podjetja in na zmanjšanje osebnih dohodkov vseh in vsakega posameznika. Zaradi slabih iz-

delkov trpi tudi ugled tovarne na tržiščih.

Ta dejstva in te pripombe veljajo za vse oddelke naše tovarne. Odnosi do dela in delovna disciplina se morajo izboljšati. Tudi odnosi med člani posameznih oddelkov do vodij oddelkov se morajo popraviti. Nova tovarna, ki je v nastajanju, bo potrebovala kader, ki bo discipliniran, kader, ki bo gledal na ugled svojega podjetja.

Povedal sem, kar sem štel za svojo dolžnost. Prosil bi še, da povedo svoje mnenje o delovni disciplini še drugi člani našega kolektiva, kajti 390 neupravičenih izostankov od dela v prvih šestih mesecih letošnjega leta ne dela časti našemu podjetju.

R. V.

PREGLED IN PAKOVANJE STEKLA V SLIKARNICI

Delavski svet je tudi o tem sklepal

Stanovanjska stiska je še vedno zelo pereče vprašanje, posebno za člane našega kolektiva. Prav tako je vedno bolj problematično vprašanje razvoja društev, predvsem nogometnega kluba, nadalje godbe, ker ni prostorov za primeren razvoj in delovanje teh ustanov.

V tej zadevi je delavski svet podjetja na zadnjem zasedanju sklenil, da se napravijo prostori umivalnice za nogometaše, zraven katere bi se zgradilo eno stanovanje, prav tako naj se zgradi godbeni dom, v katerem bi se tudi uredili dve stanovanji.

Za izgradnjo umivalnice in godbenega doma bi se uporabil star gradbeni material, ki ga je pri rušenju starih tovarniških objektov ostalo dovolj. Da pa se izvede ta načrt, bodo najeli pri občini kredit za gradnjo treh stanovanj (enega pri športnem objektu, dveh zraven godbenega lokala). Precej del bi lahko opravili s prostovoljnim delom.

Delavski svet je nadalje razpravljal o potrebi kulturnega doma v Sp. Hrastniku, ki si ga žele tu vsi prebivalci. V tej zadevi je delavski svet dobil pojasnilo, da je gradnja takega doma predvidena v prihodnjih letih, ko bodo pri občini na razpolago potrebna finančna sredstva. Prej bo treba še napraviti načrt za ureditev raznih komunalnih naprav v Sp. Hrastniku.

Ob tej priliki je delavski svet sklenil, da se povečajo sredstva za reprezentančni fond. Direktor tovarne je v zvezi s tem vprašanjem pojasnil, da ob tem povečanju ne gre morda za kakšno razsipavanje, pač pa je treba v ta namen več sredstev zaradi obiskov inozemskih in domačih trgovcev in za primerno pogostitev. — Povečal se je nadalje sklad za reklamo. Sredstva tega sklada se bodo v glavnem potrebovala za razne sejme, prav tako za izdajanje časopisa »Steklar«, ki ga bodo prejeli vsi člani kolektiva. — Enako je delavski svet odobril sredstva za

službena potovanja, in to za tov. Jožeta Tušarja za potovanje v Nemčijo glede nakupa merilnih instrumentov za peči in hladilnice, tov. Borisu Logarju za potovanje v Nemčijo glede proučitve barvnega slikanja in žganja slikanega stekla, tov. Mahkocu pa za potovanje na Bližnji vzhod in na Ciper glede trgo-

vinskih izmenjav in novih naročil.

Kakor lansko leto bodo tudi letos družine zaposlenih članov kolektiva dobile po tovarniški ceni kozarce za vkuhanje (tričlanske družine po 10 kosov, veččlanske pa 20 kosov). Ta nakup se odobri tudi upokojencem.

R. V.

Domače anekdote

Ob priliki glasbene revije, ki jo je priredil republiški svet »Svoboda« v Ravnah na Koroškem, so godbeniki napravili krajši izlet v Crno, ki je zelo blizu avstrijske meje. Ob tej priložnosti se med godbeniki razvije takle pogovor:

Stane: »Vidite, po grebenu tistihle hribov teče jugoslovansko-avstrijska meja.«

Janez, znan šaljivec, mu pa hitro upade v besedo, rekoč:

»Ja, fantje, potem bomo pa morali bolj potihno zaigrati, da se ne bo čez slišalo, da ne bo kdo še kakšne carine zahteval.«

☆

Ko so delavci nekega podjetja iz Hrastnika opravljali izpite za kvalifikacijo, je pred izpitno komisijo prišel tudi Jovo.

Dobil je nekaj vprašanj iz ustave. Med drugim mu postavi izpraševalec tudi takole vprašanje:

»No, Jovo, pa nam povej, koliko republik ima naša država?«

Z zelo velikim trudom mu Jovo odgovori na to vprašanje.

»No, pa nam še povej, kaj ti razumeš pod besedo federacija?«

nadaljuje izpraševalec.

»Federacija... federacija, pa to su... to su neki vražji fedrovi,« — se to pot kar na hitro odreže Jovo.

Želeti je kulturnejši odnos

Tovarniški komite LMS v naši steklarni ima v svojem programu tudi skrb za družabno izživljanje mladih fantov in deklet.

Prejšnja leta se je mladina shajala po svoji službi ob nedeljah zvečer v sejni dvorani tovarne, predvsem v zimskih mesecih. Marljivi aktivisti in ostala mladina pa se je lotila dela ter si uredila kotiček pri gradu, kjer je sedaj res lepo plesišče, ki je namenjeno vsem, predvsem pa mladini, da se ob nedeljah po napornem delu razvedri in povesele na način, ki je mladini najbolj pri srcu, to je da pleše, pleše kajpak spodobno, kot želimo vsi od kulturnega človeka. Ob takih prilikah je seveda pričakovati, da bo mladina imela kulturni odnos do družbenega imetja. Zavedati se pač moramo vsi, da je treba čuvati tudi inventar, ki je na plesišču, ki ni last posameznikov, ampak last družbe, ki ga je treba negovati in skrbeti, da se ne pokvari po nepotrebnem. Na teh prireditvah je pa vedenje posameznih fantov pogosto kaj čudno in nebrzdano, torej ne tako, kot se spodobi za mladinsko organizacijo. Tudi odnos posameznih plesalcev do plesalk ni na kulturni višini.

Plesne prireditve so namenjene za vse in vsakogar ter je prav, da se jih poslužujejo vsi, ki si žele plesne zabave. Vsakdo pa bi se moral zavedati, da je tudi ples lahko nekaj lepega, da je kulturna vrednota, na katerem se mlad človek vzgaja in nauči lepih manir do drugih, zlasti do deklet.

Prizadeti fantje bi se morali zavedati, da je organizacija plesa v rokah tovarniškega komiteja mladine. Ljudska mladina je namreč politična in vzgojna organizacija, plesi se pa prirejajo zato, da se bo mladina na njem navadila lepega vedenja, ne pa da bi tamkaj počenjala, kar se ji zljubi. Za take bi bilo pač bolje, da ostanejo doma, saj tedaj ne bi smešili sebe in tudi ne sramotili druge, ki so na plesu res spodobni, ne pa da se ponašajo, kot se ponašajo včasih kavbojci v nekaterih filmih.

Na enem izmed teh plesov je med gručo gledalcev in mater, ki pridejo, da si ogledajo ples, bila tudi ženska, ki je napravila prav umestno pripombo. Videla je, kako je neki plesalec z živžgom poklical plesalko. Tedaj je razočarana vzdihnila in rekla tovarišici poleg sebe:

»Pojdimo domov, če ne se bo še meni 'zavrtelo'!«

30 let gasilstva v steklarni

Pred nedavnim je preteklo 30 let obstoja gasilskega društva Steklarne Hrastnik. Do ustanovitve gasilske čete v tovarni je prišlo za željo samih steklarjev, ki so hoteli imeti svoje gasilsko društvo. Prva ustanovna seja gasilskega društva naše tovarne je bila 21. junija 1929, na kateri so tudi sprejeli društvena pravila. Tedanji lastniki Steklarne pa se niso brigali za to potrebno društvo in ga tudi niso finančno podpirali. Društvo se je moralo samo prebijati s svojimi sredstvi skozi življenje. Tako je znašala članarina aktivnih gasilcev po 5 din mesečno, za podporne člane po 10 din, za ustanovne pa 100 din mesečno.

Društvo je delovalo agilno. Že po prvem letu si je nakupilo motorno brizgalno, ki služi gasilskim svrham še danes. Prav takrat so si člani društva za lastnimi sredstvi preskrbeli parade in delovne obleke, nadalje druge gasilske potrebe. Po enem letu delovanja so v društvu ustanovili svoj jazz orkester. Leta 1932 so si steklarski gasilci hoteli postaviti svoj gasilski dom. Načrta pa zaradi pomanjkanja finančnih sredstev niso mogli izvesti. Tako so se morali zadovoljiti z gasilskimi prostori v Cizeljnovi hiši, katere je društvo uporabljalo do leta 1956.

Navzlic denarnim težavam pa gasilci niso klonili. Že po štirih letih gasilskega delovanja so si nakupili prvi avto, takratna vrednost celokupnega gasilskega inventarja pa je znašala 127.000 din.

Od leta 1930 pa vse do okupacijskih časov je pri društvu delovala samopomoč. Namen tega fonda je bil podpirati revnejše in brezposelne člane, nuditi pa denarno podporo svojcem ob primeru smrti člana-gasilca. Leta 1936 so v društvu kupili tudi reševalni avtomobil, ki je dolga leta služil svojem namenu.

V dobi okupacije je večina članov sodelovala v NOV. Svoje življenje so dali v NOV 3 člani, eden pa je umrl od mučenja v taborišču. Po osvoboditvi je društvo sklicalo

prvo sejo že 26. junija 1945. leta, na kateri so sklenili, da društvo spremeni svoje ime v Industrijsko prostovoljno gasilsko društvo. Mesec dni pozneje je bil že ustanovni občni zbor, ki se ga je udeležilo 17 preživelih članov.

Leta 1957 je društvo dobilo svojo zastavo, kakor tudi zelo moderno urejene gasilske prostore, malo pozneje pa še nov gasilski avto.

Vsa leta je bilo društvo gasilcev v steklarni vzor ostalim gasilem. Tovarniški gasilci so bili vedno med prvimi, kadar je bilo v sili treba nuditi pomoč. Prav posebno so se naši gasilci izkazali ob požigu tovarne, nadalje ob povodnji, ki je grozila tovarni. Požrtvovalnost in strokovna sposobnost teh gasilcev je marsikomu rešila dom, premoženje in kruh.

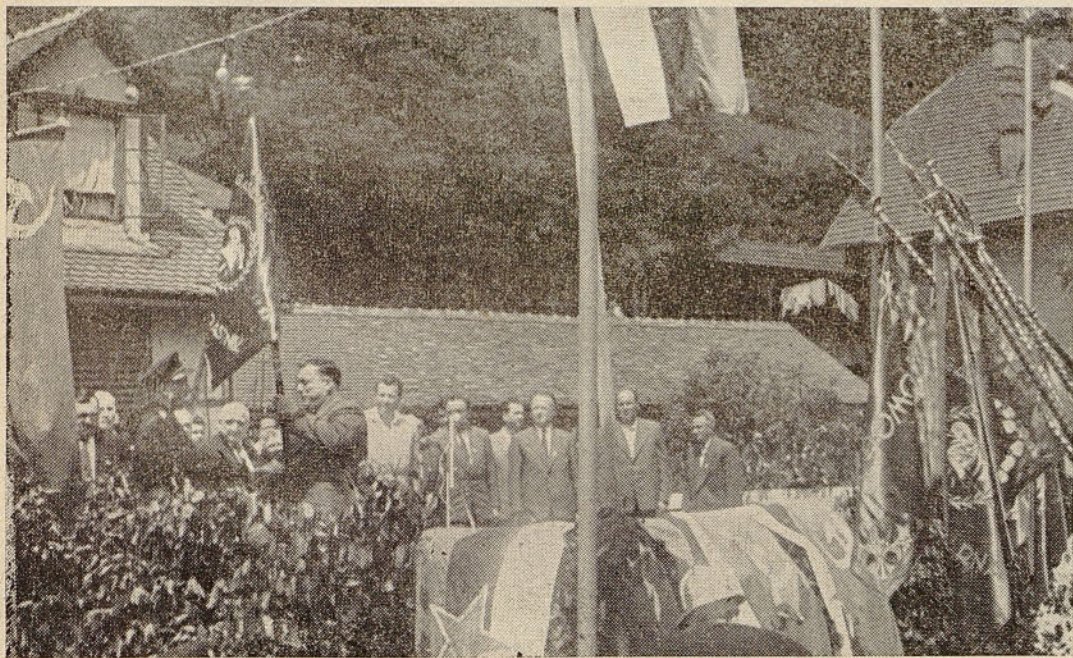
Ob letošnjem praznovanju 30-letnega delovanja gasilskega društva Steklarne je bilo več gasilcev po Zvezi gasilskih društev odlikovanih za svoje zasluge v gasilstvu. Tako so sprejeli ustanovni člani društva plakete in odlikovanja. Od ustanovnih članov še žive: Matija Koritnik, Jože Tavčar, Ludovik Seničar, Franc Koritnik, Franc Stušek in Martin Pfäifer. V društvu je dobilo ob tej priliki priznanje za sodelovanje v gasilskih vrstah, in sicer 12 članov za zvesto 30-letno sodelovanje v gasilstvu, 4 člani za 20-letno sodelovanje, 16 članov pa za 10-letno sodelovanje. Ti so dobili priznanje od občinske Gasilske zveze.

Društvo samo pa je izreklo priznanje za delo v gasilskih vrstah 16 članom, prav tako 8 članom — mladincem.

Te slovesnosti so se udeležili gasilci iz več krajev, tako da je bilo slayje zares lepo.

Ko gasilci hrastniške Steklarne praznujejo letošnje leto 30-letnice svojega društva, jim k jubileju iskreno čestitamo z željo, da bi ta humana ustanova delovala tudi v naprej z isto požrtvovalnostjo kot vsa leta doslej.

R. V.

RAZVITJE GASILSKEGA PRAPORA V LETU 1957 IN OTVORITEV GASILSKEGA DOMA

JUNAŠKI POHORSKI BATALJON

O bataljonu, ki je padel do poslednjega moža

V okviru letošnjih praznovanj v počastitev 40. obletnice ustanovitve KPJ, si je tudi osnovna organizacija ZKJ profesionistov-uslužbencev Steklarne Hrastnik zadala nekaj sklepov, med katerimi je bil tudi ta, da si bo ogledala kraj, kjer je padel junaške smrti I. Pohorski bataljon — dne 8. januarja 1943.

Dne 18. julija 1959 je krenil avtobus z udeleženci skozi Celje, Oplotnico, Kote, skozi pohorske gozdove na Osankarico. Od kraja, kjer avtobus lahko pristane, je še četrť ure hoda po gozdu.

Obstali smo že nekaj metrov pred krajem, kjer je imel pred skoraj 17 leti urejena prezimovališča junaški Pohorski bataljon. Tudi besede so postale vse redkeje, marsikoga izmed nas je stisnilo v grlu ob pogledu na spominska znamenja.

Beli kamni nemo zrejo, postavljeni v velikem krogu, in na vsakem izmed njih so vklesana imena po dva ali trije, tako kot so branili svoje položaje.

V sredini so večje plošče, tako kot so imeli postavljene zemljanke: štab bataljona, posamezni vodi, ambulanta, intendanтура.

Tu pa tam se še vidi strohnelo bruno in opazi dolinica, kjer so bile zemljanke postavljene. Tudi suho drevo še stoji vse preluknjano od rafala.

Boj za Pohorje je bil ves čas NOV izredno oster. Za partizane je Pohorje pomenilo obširno operacijsko bazo ob severni meji in važno izhodišče za razvijanje oborožene vstaje v vsej severovzhodni Sloveniji. S Pohorja so partizani ogrožali važne prometne zveze okupatorja in tudi številne industrijske objekte. Pod Pohorjem je bilo v Mariboru središče nemškega okupacijskega aparata in nemških sil v zaslužnji Stajerski. Okupatorjevi napori med NOV na Stajerskem so bili zlasti usmerjeni v akcije, ki naj bi mu omogočile, da bi obvladal Pohorje. Začetek vstaje je bil povsod odvisen od moči partijskih organizacij. Te so po mestih in večjih industrijskih centrih takoj po okupaciji pričele s pripravi za upor.

Že v začetku junija so bili na Pohorju prvi partizani. Do srede julija je Pohorska četa štela že okoli 70 borcev. Večina čete se je v začetku zadrževala pri lovski koči kmeta Urbanca v bližini Ribnice. Nemci so takoj nastopili proti prvi partizanski enoti na Pohorju in jo v avgustu delno razbili.

Prav po tem udarcu pa je številčno manjša, a utrjena Pohorska četa pričela z napadi.

Se v avgustu je izvedla napad na Ribnico na Pohorju. Pripravljala je še napad na Lovrenc na Pohorju, Hoče in Vitanje, vendar akcija ni uspela, ker so bile tedaj aretacije aktivistov. Četa si je s temi napadi hotela predvsem priboriti orožje. Se tisti mesec je četa napadla Fišerjevo in Osetovo veleposestvo na Klopnem vrhu.

V četo je prišel Miloš Zidanšek in ob njegovem prihodu je bila četa reorganizirana ter razdeljena na tri vode.

17. septembra je četa napadla nemško posadko orožnikov in gestapovcev v koči na Klopnem vrhu. Partizani so se razvili v strelce in obkolili posadko. Nemška posadka 30 mož ni vzdržala tega odločnega napada. Mislili so, da jih je napadlo najmanj 100 partizanov z več mitraljezi, in so se umaknili. Pri tem pa so imeli več mrtvih in ranjenih.

Po tej uspešni akciji se je četa premaknila preko Mislinjske doline v Saleško.

V začetku oktobra pa so se na hribu Grmada nad vasjo Plešivec združile Pohorska, Savinjska in Revirska četa.

Formiral se je I. štajerski bataljon, ki je v noči med 7. in 8. oktobrom 1941 napadel Soštanj. To je bil prvi napad na mesto v Sloveniji.

Bataljon je krenil v Savinjsko dolino, kjer je bil hud boj pri Creti ter izvršil več akcij. Nato je odšel na izredno težaven brežiški pohod, na katerem je med drugimi padel tudi pohorski partizan-narodni heroj Angel Besednjak.

Prva Pohorska četa je bila ena najpomembnejših prvih partizanskih čet na Stajerskem. Okupator je zaradi akcij Pohorske čete po bitki na Klopnem vrhu proglasil Pohorje za zaprto področje. Ostalo mu je trn v peti. Ko pa se je bataljon vrnil z brežiškega pohoda v Savinjsko dolino, se je razdelil v manjše skupine, ki so odšle v prezimovališča. Tedaj se je manjša skupina s Toledom vrnila na Pohorje.

Ti partizani in pa novi iz Ruš, Maribora in Slovenskih Goric so v začetku 1942. leta ustanovili Ruško četo. Ta je operirala na izredno občutljivem prostoru v neposredni bližini Maribora od začetka leta 1942 do začetka novembra 1942. Četa je izvedla številne akcije in vzdrževala na vse strani zveze.

Borci Ruške čete so izvajali akcije tudi v samem Mariboru. Ta četa se je bojevala v času najhujšega pritiska okupatorja in vsi poskusi Nemcev, da bi jo uničili, so propadli.

Po prihodu Kranjčevega bataljona, ki se je preko Karavank in Koroške prebil na Stajersko, in po reorganizaciji štajerskih partizanov na Dobrovljah, se začenja zgodovina slavnega I. POHORSKEGA BATALJONA.

Od septembra 1942 pa do 8. januarja 1943 je bil ta bataljon v ofenzivi na Pohorskem področju. To je bil najuspešnejši bataljon II. grupe odredov. Sestavljen je bil iz Kranjčevega bataljona, Saleške čete, Zgornje-savinjske in Ruške čete, ki se je zadnja priključila bataljonu. Prvi Pohorski bataljon je razvil izredno vojaško in politično aktivnost. Vrstili so se boji in akcije. Bitka za Pohorje je prešla v odločilno fazo, polagali so se temelji za velik razmah NOV.

Nemci so dobro poznali velik pomen Pohorskega bataljona. Na štabnih razgovorih so redno razpravljali o položajih na Pohorju.

Komandant bataljona je bil Rudolf Medegroga, komisar pa Jože Menih-Rajko. V bataljonu je bil tudi Alfonz Sarh-Izlok z ženo in družino. Domačini so ga imenovali »Pohorski kralj«. V sestavi bataljona je bil tudi ženski vod, ki ga je vodila Pavla Mede-Katarina in je štel 12 žena. S svojo hrabrostjo je navduševal in spodbujal ves bataljon.

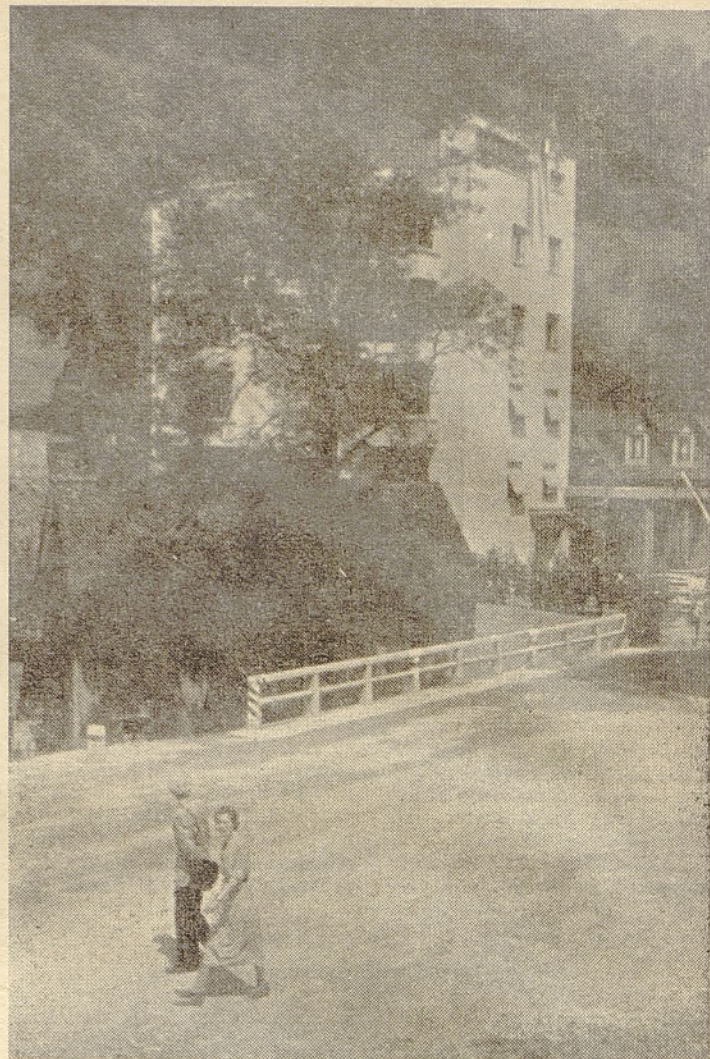
Konec decembra 1942 si je bataljon postavil taborišče na Osankarici, kjer je 8. januarja 1943 sprejel boj z močnimi sovražnimi silami, ki so ga obkolile. Prišel se je neenak boj na življenje in smrt.

69 borcev bataljona je padlo, le enega ranjenega so Nemci ujeli živega in ga kasneje ustrelili. Na bojišču pa je ostalo tudi nad 200 esesovcev. Pohorski bataljon je dal naši domovini 6 narodnih herojev.

Devet dni po bitki na Osankarici, je padla v sovražnikovo zasedo pri St. Vidu še patrulja Pohorskega bataljona, ki je bila za časa tragedije na terenu. Takrat je v hrabrem boju izgubilo življenje zadnjih 9 mož Pohorskega bataljona.

V Pohorskem bataljonu sta padla junaške smrti tudi dva Hrastničana, in to: narodni heroj Menih Joško-Rajko in Dušak Adam-Pubče. V maju 1943. leta je bil na Pohorju ustanovljen II. pohorski bataljon, ki je imel nalogo, da ponovno oživi partizansko gibanje na Pohorju in maščuje tovarišice in tovariše I. Pohorskega bataljona.

Januarja 1944 pa je bila ustanovljena XI. SNOUB »Miloša Zidanška«, ki jo je ljudstvo imenovalo »Pohorska brigada«.

GASILSKI DOM GASILCEV STEKLARNE HRASTNIK

Tečaji za doseg kvalifikacije

Vprašanje kvalifikacij za steklarsko stroko v stari Jugoslaviji ni bilo urejeno, niti ni takratnemu režimu šlo v račun izobrazevanje delavcev. Tako se je po osvoboditvi pred vodstvo naše tovarne pojavilo vprašanje, kako steklarjem, ki razpolagajo z ustreznim praktičnim znanjem, medtem ko jim teoretičnega primanjkuje, pomagati, da pridobe pripadajočo kvalifikacijo. Z uredbo, ki je izšla v Uradnem listu LRS št. 37/52, je to vprašanje dokončno rešeno. Po tej uredbi lahko delavci opravijo izpit za doseg kvalifikacije pod naslednjimi pogoji:

Za kvalificiranega delavca, da je v stroki zaposlen najmanj 5 let in da je ta čas opravljal delo kvalificiranega delavca.

Za visokokvalificiranega delavca: da je v stroki zaposlen najmanj 7 let in da je v tem času opravljal posle visokokvalificiranega delavca.

Tudi v našem podjetju smo v preteklih letih izkoristili te zakonske določbe in organizirali tečaje, na katerih so naši delavci, ki so imeli pogoje za doseg kvalifikacije, dobili potrebno teoretično znanje, nakar so bili pripuščeni k opravljanju izpitov.

Odziv oziroma interes za pridobitev kvalifikacije pa pri naših delavcih ni bil zadovoljiv. Če pogledamo v tovarni delovna mesta in zahtevamo zanje potrebno strokovno znanje na eni strani, na drugi pa pogledamo kvalifikacijo delavcev, zaposlenih na teh delovnih mestih, vidimo, da imamo (zlasti v notranjem obratu) zelo nizek odstotek delavcev, katerih izobrazba ustreza za opravljanje poslov na tistih delovnih mestih. Vem, da so večini delavcev znane težave, katere so imeli steklarji ob upokojitvi, z njimi pa tudi mi, da so si priborili pokojnino, ki jim je po delih, ki so jih opravljali, pripadala. Zato sem mnenja, da tega mlajša generacija ne bi smela pozabiti in bi morala težiti za tem, da si pravočasno pridobi potrebne dokumente o svoji strokovnosti. Na ta način bi se lahko vsak posameznik izognil nevšečnosti, ki se dostikrat porajajo glede kvalifikacije že za časa zaposlitve v podjetju, posebno pa še sitnostim, ki nastanejo, kadar stopi kdo v pokoj. Čeprav se po

današnjih predpisih ob upokojitvi delavca zahteva le stopnja kvalifikacije delovnega mesta, na katerem je prizadeti delavec opravljal svojo službo, se more zgoditi, da se ti predpisi spremenijo in da se bo ob upokojitvi spet upoštevala le osebna kvalifikacija, kot je to že bilo.

Razumljivo je, da so ob današnjem še neurejenem stanju kvalifikacij sedanji predpisi pravilni, vendar naša družba teži za čimvečjo strokovno izobrazbo in vzgojo delavcev, kar je tudi pogoj za sodelovanje delavca v družbenem in delavskem upravljanju, ter po danih možnostih glede izobrazbe in opravljanja izpitov lahko pride do drugačnega kriterija v tem vprašanju in do spremembe sedanjih predpisov. S tega vidika gledano je nujno, da naši delavci posvetijo temu vprašanju večjo skrb ter si prizadevajo, da si ustrezno kvalifikacijo pridobe čimprej.

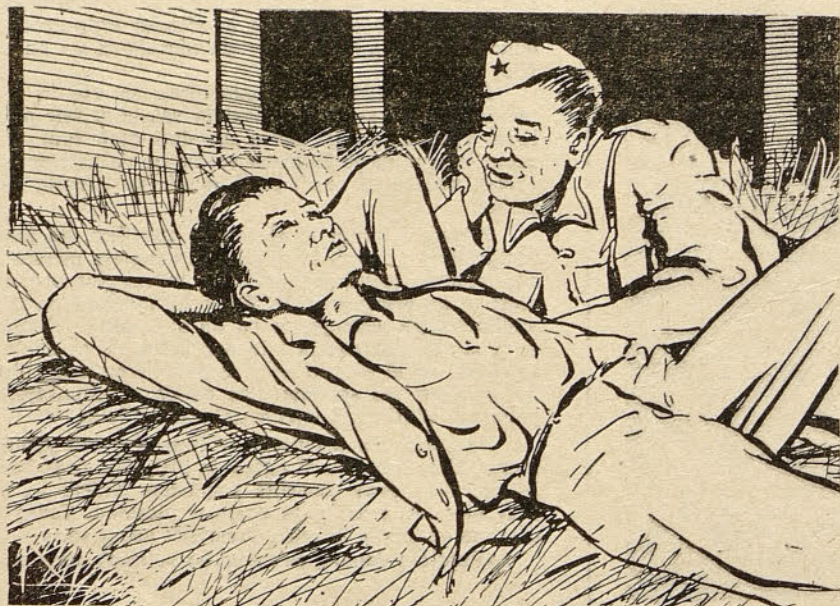
Podjetje je tudi letos organiziralo tečaj za doseg kvalifikacije, katerega program je obsegal 200 učnih ur. Predpisani so bile učni predmeti: slovenski jezik, računstvo, kemija, tehnologija, zakonodaja in higiensko-tehnični predpisi.

Za tečaj se je priglasilo 34 kandidatov, vendar se je njih število med samim trajanjem tečaja znižalo, tako da je bilo k izpitu pripuščenih le 14 tečajnikov. Vzrok za podcenjevanje oz. neobiskovanje tečaja je iskati v precejšnji meri v nezainteresiranosti delavcev za učenje in pridobitev čim večjega strokovnega znanja, nadalje pa tudi v paroli, ki je krožila po tovarni: češ, kaj imaš končno od izpita, saj zato nimaš večje plače, delno pa je krivdo za neustrezen obisk tečaja iskati v tem, da je bil tečaj v spomladanskih namesto v zimskih mesecih.

Izpit so opravili naslednji: Ivan Vretič, Milan Grum, Mile Počuč, Maks Jazbinšek, Adolf Cebin, Erih Vovk, Zdravko Kirn, Olga Laznik, Ferdo Pivec, Ivan Vodeb in Stanko Zmazek. Popravni izpit imata dva tovariša, eden pa izpita ni opravil.

Upamo, da bo pri prihodnjem tečaju odziv boljši, saj bo to v korist samim kandidatom, prav tako pa tudi družbi.

c.

V PARTIZANIH SE JE KAR PRILEGEL POČITEK

Zakaj se pojavljajo napake v steklu

Večkrat se marsikdo jezi, ko pride v službo oziroma na svoje delovno mesto in izve, da je steklena gmota pokvarjena, t. j. da se v steklu pojavljajo razne napake. Takrat se kajpak vsakdo vprašuje, kje je vzrok te napake in kdo je kriv. To pa zaradi tega, ker je kvaliteta steklenih izdelkov iz take gmote manj vredna, da več odpadkov, posledica pa je slab ekonomski efekt. Rad bi na kratko opisal nekaj glavnih pomanjkljivosti in vzrokov za nastanek teh napak, da bi jih lažje razumeli in znali iskati in sproti odpravljati.

Vzrokov za nastanek raznih napak v steklu, kakor mehurji v steklu, nehomogena steklena gmota (vinde, schlire) in tuja telesa v steklu (kamni), je mnogo. Te se lahko pojavijo, ako le en člen v verigi tehnološkega procesa odpove oziroma napravi napako. Zato naj na kratko naveden glavne faze tehnološkega procesa.

Tehnološki postopek se začne pravzaprav na dveh različnih krajih in sicer:

a) pri proizvodnji generatorskega plina (tehnološko gorivo),

b) priprava steklarske zmesi.

Za uspešno topljenje steklarske zmesi in steklenih odpadkov je potrebna visoka temperatura, ki je odvisna od sestave stekla oziroma zmesi. Doseči to temperaturo (1450—1500°), pomeni proizvajati generatorski plin dobre sestave in ustrezne kalorične moči. Razen tega je plin in zrak predhodno (pred vžigom v peči) zadostno predgreti v regeneratorskih komorah, kar pa lahko dosežemo le takrat, če peč dobro vleče, t. j. če je vlek skozi komore, kanale in dimnik zadosten. Za dosego želene temperature moramo torej imeti:

1. kvaliteten generatorski plin, in posredno ustrezno kvaliteto premoga;

2. zadosten vlek, ter v zvezi s tem v redu komore, menjalne organe, kanale in gorilec.

Na drugi strani se začne tehnološki postopek v pripravi steklarske zmesi. Ko se štu-

dijsko ugotovi pravilna sestava zmesi za ustrezajoče steklo, se pripravlja zmes na ta način, da se natanko dozira potrebna količina posameznih komponent, upoštevaje korekture, ki nastanejo pri surovinah zaradi spremembe kemične sestave, vlage in podobno. Pripravi dobro zmes, pomeni količinsko prav odmerjene komponente pomešati, da dobimo homogeno zmes. Le tako pripravljena zmes se lahko topi enakomerno v topilnem prostoru steklarske peči.

Razen teh faktorjev, ki so lahko vzrok nastanka napak v steklu, pa imamo še nekaj pomembnih činiteljev. Eden izmed teh je material, iz katerega je peč zgrajena. Po daljšem obratovanju peči se posamezni deli izrabijo hitreje, ter na ta način spreminjajo sestavo stekla, ki je v bližini teh delov, oziroma oddaja v stekleno gmoto tudi manjše dele trdnih snovi (šamot, dinas itd.). Se bolj nevarni pa so materiali iz nabiralne glave, od šamotnih delov za zapiranje delovnih odprtin (kuheljci), ker ti padejo v precej shla-jeno steklo v delovnem prostoru in nimajo možnosti, da se v njem raztope in homogenizirajo. Tudi enakomerno vodenje toplotnega režima v peči privede do poslabšanja steklene gmote v peči.

Navedel sem nekaj najvažnejših faktorjev, ki lahko odločilno vplivajo na kvaliteto steklene gmote, ki so najbolj pogosti vzrok napak v steklu. Iz povedanega vidimo, da je lahko zaman ves trud in delo večine ljudi, ki opravljajo odgovorno delo in skrbijo za kvaliteto stekla, če le en člen (delavec) odpove in napravi v svoji fazi dela napako. Samo trenutek nepravilnega dela enega človeka lahko pokvari za dalj časa stekleno gmoto v peči.

Upam, da bo ta skromen članek prispeval k borbi za kvaliteto, za boljše razumevanje in boljše delo v naši tovarni, saj so kvalitetni izdelki ponos in veselje nas vseh.

Ing. Maks Mrcina

DVE STEKLARSKI ANEKDOTI

Kakor vedno je tudi tisti dan napravil obhod okrog steklarske peči vodja oddelka delovne izmene, da pogleda, kako posamezne delavnice delajo. Tako je prišel tudi do delavnice tovariša R., ki je izdeloval steklenice za pokalice. V vsako tako steklenico se, kakor znano, vloži po ena steklena kroglica, ki služi kot zamašek.

Ko vodja oddelka gleda tega tovariša pri delu, opazi, da vliaga namesto ene kroglice v steklenico kar tri. Zaradi tega mu osorno reče:

»Kako tovariš R., da ne delate pravilno?«

Steklar pa se napravi nevednega ter pravi: »Vsekakor delam pravilno, saj niste nikjer predpisali, da moram dati v vrat steklenice samo eno kroglico. Zato pač dam vanjo toliko kroglic, kolikor mi je všeč!« (Vedel pa je dobro, da se vlaga v steklenico samo po ena kroglica.)

Ko je imel tovariš S. predpisano izdelavo pollitrskih steklenic, je prišel mimo peči vodja oddelka. Nekaj časa ogleduje izdelavo, potem pa vpraša steklarja, zakaj izdeluje tako lahke steklenice. Steklar je delal mirno naprej, le pripomnil je, da bo delal težje steklenice.

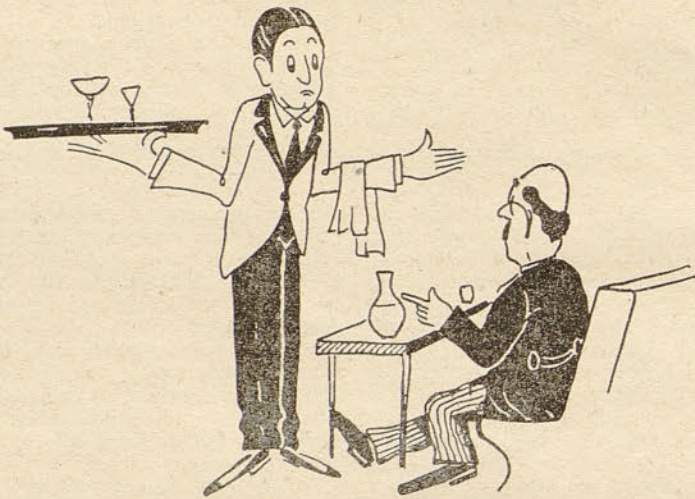
Pozneje je prišel mimo peči tudi obratovodja, ta pa je bil

hud nad steklarjem, zakaj izdeluje tako težke steklenice (torej ravno nasprotno kot prej). Steklar spet brez razburjenja dela dalje. Pripomnil je le, da bo delal lažje steklenice.

Tako je napravil nekaj lahkih in nekaj težkih steklenic. Pregledovalki pa je naročil, naj sortira lažje steklenice v en zaboj, a težke v drugega. Ob koncu služ-

be pride naokrog vodja ter vidi, kaj dela pregledovalka. Takoj je dal poklicati tovariša S. in ga vprašal, kaj to pomeni.

Steklar pa se je resno držal in odgovoril: »Tovariš oddelkovodja, te steklenice, ki so težje, so za vas, tiste lahke so pa za tovariša obratovodjo. Delal sem pač tako, kakor sta oba naročila — za vsakega po njegovi želji!«

— Oprostite, tole vino ima pa duh po sodu.
— Seveda, saj ga nimamo v »žakljih«.

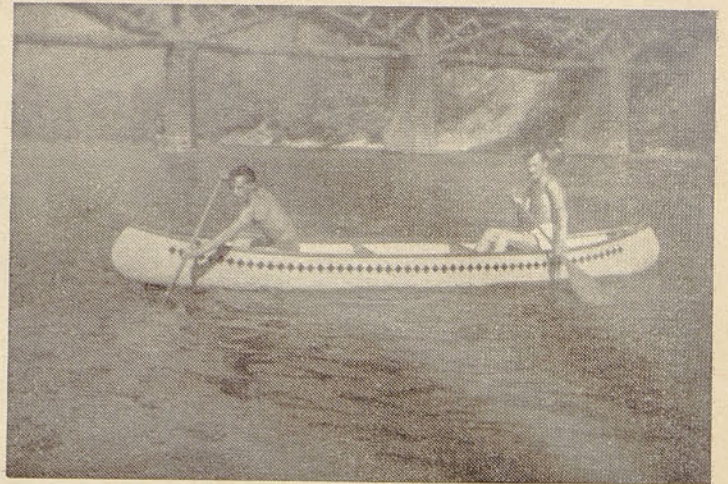
TAKO IZGLEDA TAM, KJER NĚ POMAGA LEPA BESEDA

STEKLARNA V RIBNICI NA DOLENJSKEM

Pred nedavnim so predstavniki hrastniške Steklarne sodelovali pri določanju lokacije nove steklarne v Ribnici na Dolenjskem. Predlog naših predstavnikov je bil, naj bi bil investitor novega podjetja LO Ribnica, in to pod imenom »Steklarne v izgradnji«. Steklarne v Hrastniku bi pomgala novemu podjetju z izšolanjem kadrov, nadalje bi nadzorovala, da se nova tovarna postopoma izgrajuje.

Prostor, ki so si ga ogledali, je za gradnjo steklarne prav primeren, zlasti zato, ker leži v bližini železniške proge.

Nova tovarna bi povečini izdelovala embalažno steklo s pomočjo avtomatov, kasneje pa bi v novem podjetju prešli k izdelovanju mozaikov na loncih.

POD MOSTOM NA SAVI

LEPI USPEHI ŠD »BRATSTVO« V TEKMOVANJU ZA TITOV POKAL

Sindikalno športno društvo »Bratstvo« iz Hrastnika je doseglo v letošnjem tekmovanju za Titov pokal prav lepe uspehe. Kljub temu, da skoraj ni bilo tekme, v kateri bi bila nogometna enajstovrstica res kompletna — zaradi letnih dopustov, bolezni itd. — lahko izrečemo nogometnim igralcem Bratstva pohvalo. Upajmo, da se bodo tudi v jesenskem prvenstvenem tekmovanju v ljubljanski nogometni podzvezi častno izkazali ter svoje društvo in naš kolektiv dobro zastopali.

Rezultati v tekmovanju za Titov pokal so bili naslednji:

Bratstvo — Rudar Hrastnik 6:1 (v Hrastniku); Bratstvo — Radeče 5:0 (v Hrastniku); Bratstvo — Proletarec Zagorje (v Zagorju) 7:4; Bratstvo — Senovo (na Senovem) 5:1 (na Senovem); Bratstvo — Kladivar Celje (v Hrastniku) 0:2.

V finalni tekmi s Kladivarjem iz Celja je imelo Bratstvo vse možnosti za dosego zmage, manjkalo pa je strelcev na gol. Bilo je seveda tudi nekaj smole. Kljub temu je Bratstvo z rezul-

tatom lahko zadovoljno, saj je Kladivar močnejše moštvo, delno pa je tudi sodnik pomagal Kladivarju do zmage. R. V.

KEGLJAŠKO TEKMOVANJE

V okviru sindikalnih športnih iger je bilo tudi kegljaško tekmovanje med obratom brusilnice in notranjim obratom steklarne. V ostri konkurenci so na tem tekmovanju zmagali člani notranjega obrata z naslednjim rezultatom: notranji obrat je dosegel 323 podrtih klinov, brusilnica pa 277.

Notranji obrat je na tem tekmovanju nastopil v naslednji postavi: Ernest Puffer II, Anton Mlakar, Franc Očepek II, Joško Vidmar, Roman Laneger, Edi Delpin, Adolf Haberl, Karel Kavšek, Jože Rancinger II, Ernest Puffer I.

Brusilnica pa je nastopila takole: Krumpak, Ljubo Cakič, Milan Gnjidič, Stane Korbar, Franc Poljšak, Savo Tosič, Viktor Racki, Džoko Pokrajac, Ivan Umek in Blaž Keber.

ZA KRATEK ČAS

— Koliko je, prosim, ura?
— Čez deset minut bo poldne.
— To me ne zanima. Jaz bi rad vedel, koliko je zdajle!

— Polde, ali si že videl jajca v prahu?

— Seveda sem že videl.

— Kaj pa mleko v prahu?

— Tudi to sem že videl. Sicer pa to ni nič posebnega. Pri nas v Hrastniku imamo celo cesto v prahu!

Praviijo, da je rekel Jernejček da tako »jajn« ni nikjer, kot je v Hrastniku.

Saj imamo dve svobodi — če ti v eni ni všeč, greš lahko v drugo.

Pride Miha v ponedeljek v službo z obvezano roko, pa ga vpraša prijatelj:

— Ja, Miha, si tudi ti dal kri?

— Seveda sem jo dal.

— ...?

— Pa ne v ambulantni, ampak na veselici!

— Janez »podrejš« mi prosim tale »cilinder« za moje motorno kolo.

— Cilinder... Kaj pa če kdo pride?

— Pa reci, da delaš model za nove vaze.

Izdaja: Steklarne Hrastnik — Odgovorni urednik: Sihur Anton — Uredniški odbor: Mrcina ing. Maks, Racki Viktor, Radej Stane, Janežič Alojz, Bevec Just, Tramte Franc — Naslov: Uredništvo »STEKLARJA«, Steklarne Hrastnik, telefon 19 — Tisk: ČP »Celjski tisk« v Celju